

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den XXX
[...] (2021) XXX draft

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

Riktlinjer för statligt stöd till bredbandsnät

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

Riktlinjer för statligt stöd till bredbandsnät

INNEHÅLL

1	INLEDNING	3
2	TILLÄMPNINGSOMRÅDE, TYP AV BREDBANDSNÄT, DEFINITIONER	5
2.1	Tillämpningsområde	5
2.2	Definitioner	6
2.3	Typer av bredbandsnät	8
2.3.1	Fasta ultrasnabba accessnät	8
2.3.2	Mobila accessnät	8
2.3.3	Backhaulnät	9
3	FÖRENLIGHETSBEDÖMNING I ENLIGHET MED ARTIKEL 106.2 I FÖRDRAGET	9
4	FÖRENLIGHETSBEDÖMNING I ENLIGHET MED ARTIKEL 107.3 C I FÖRDRAGET	11
5	STÖD TILL UTBYGGNAD AV BREDBANDIGA ELEKTRONISKA KOMMUNIKATIONSNÄT	13
5.1	Första villkoret: stödåtgärden ska underlätta utvecklingen av en ekonomisk verksamhet	13
5.1.1	Nät som underlättar ekonomisk verksamhet	13
5.1.2	Stimulanseffekt	13
5.1.3	Överensstämmelse med andra bestämmelser i unionsrätten	14
5.2	Andra villkoret: stödåtgärden får inte i onödan påverka handelsvillkoren i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset	14
5.2.1	Stödets positiva effekter	14
5.2.2	Behovet av statligt ingripande	14
5.2.3	Stödåtgärdens lämplighet som politiskt instrument	24
5.2.4	Stödåtgärdens proportionalitet	29
5.2.5	Negativa effekter på konkurrens och handel	39
5.2.6	Avvägning mellan stödets positiva effekter och de negativa effekterna på konkurrens och handel	39
6	FÖRENLIGHETSBEDÖMNING AV ÅTGÄRDER FÖR ATT ÖKA ANVÄNDNINGEN	40
6.1	Sociala vouchrar	41

6.2	Konnektivitetsvouchrar	43
6.2.1	Första villkoret	43
6.2.2	Andra villkoret	43
7	TRANSPARENS, RAPPORTERING OCH ÖVERVAKNING	45
7.1	Transparens	45
7.2	Rapportering	46
7.3	Övervakning	46
8	PLAN FÖR EFTERHANDSUTVÄRDERING	46
9	SLUTBESTÄMMELSER	48

1 INLEDNING

- (1) Konnektiviteten är den mest grundläggande byggstenen i den digitala omställningen. Den är av strategisk vikt för tillväxt och innovation inom alla sektorer av ekonomin i unionen och för den sociala och territoriella sammanhållningen.
- (2) Unionen har satt upp ambitiösa konnektivitetsmål i ”gigabitmeddelandet”¹, meddelandet ”Att forma Europas digitala framtid”², meddelandet om den digitala kompassen³ och i sitt förslag till beslut om inrättande av 2030 års politiska program ”En färdväg för det digitala decenniet”⁴.
- (3) I gigabitmeddelandet satte kommissionen upp följande konnektivitetsmål för 2025: i) alla hushåll i unionen, oavsett om det rör sig om hushåll på landsbygden eller i städer, bör ha en internetanslutning med en nedladdningshastighet på minst 100 Mbit/s som kan uppgraderas till 1 Gbit/s. ii) socioekonomiska drivkrafter, såsom utpräglat digitaliserade företag, skolor, sjukhus och offentlig förvaltning, bör dra nytta av gigabitkonnektivitet (en uppladdningshastighet och nedladdningshastighet på 1 Gbit/s), och iii) alla stadsområden och större transportleder bör ha en oavbruten 5G-täckning.
- (4) I meddelandet *Att forma Europas digitala framtid* förklaras att begreppet ”100 Mbit/s, uppgraderbart till gigabithastighet” återspeglar det faktum att kommissionen tror att hushållen i allt högre grad kommer att behöva en hastighet på 1 Gbit/s i takt med att decenniet framskrider.
- (5) Enligt meddelandet om den digitala kompassen bör alla hushåll i unionen senast 2030 omfattas av ett gigabitnät⁵, och alla befolkade områden bör omfattas av 5G. I förslaget om policyprogrammet för det digitala decenniet understryks följande: ”Samhällsbehoven av bandbredd för upp- och nedladdning ökar hela tiden. Senast 2030 bör det finnas nät med gigabithastighet med tillgängliga villkor för alla som behöver eller önskar en sådan kapacitet”.
- (6) Det krävs tillräckliga investeringar för att unionens mål för 2025 och 2030 ska kunna uppnås. Sådana investeringar kommer främst från kommersiella investerare och kan vid behov kompletteras med offentliga medel i enlighet med reglerna om statligt stöd.

¹ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 14 september 2016 – *Konnektivitet för en konkurrenskraftig digital inre marknad – mot ett europeiskt gigabitsamhälle* (COM/2016/587 final).

² Meddelande av den 19 februari 2020 från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén – *Att forma Europas digitala framtid* (COM/2020/67 final).

³ Meddelande av den 9 mars 2021 från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – *Digital kompass 2030: den europeiska vägen in i det digitala decenniet* (COM/2021/118 final).

⁴ Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av 2030-policyprogrammet ”En färdväg för det digitala decenniet”, COM(2021) 574 final, 2021/293 (COD).

⁵ I det nuvarande utvecklingsskedet kan fiber till hushållet, fiber till byggnaden och DOCSIS 3.1 (högpresterande kabelnät) leverera nedladdningshastigheter på 1 Gbit/s.

Meddelandet om utformningen av Europas digitala framtid anger ett beräknat totalt investeringsunderskott på 65 miljarder euro per år för digital infrastruktur och digitala nät i unionen.

- (7) Covid-19-pandemin framhävde den roll som högpresterande elektroniska kommunikationsnät spelar för människor, företag och offentliga institutioner. Den 27 maj 2020 lade kommissionen fram sitt förslag till en omfattande återhämtningsplan, NextGenerationEU, för att mildra de ekonomiska och sociala konsekvenserna av pandemin⁶. En av de viktigaste prioriteringarna för faciliteten för återhämtning och resiliens⁷ är att stödja den digitala omställningen genom konnektivitetsåtgärder som särskilt syftar till att överbrygga den digitala klyftan mellan stads- och landsbygdsområden och åtgärda marknadsmisslyckanden när det gäller utbyggnaden av nät med de prestanda som krävs. Enligt förordningen om inrättande av en facilitet för återhämtning och resiliens ska varje medlemsstat avsätta minst 20 % av den anslagna finansieringen till åtgärder som främjar den digitala omställningen.
- (8) Dessutom kan elektroniska kommunikationsnät bidra till hållbarhetsmålen. Unionens klimatneutralitetsmål för 2050, som anges i meddelandet om den europeiska gröna given⁸, kan inte uppnås utan en grundläggande digital omvandling av samhället. Ett av de väsentliga inslagen i den digitala omvandlingen av unionen är utvecklingen av säkra och högpresterande elektroniska kommunikationsnät som ger ett viktigt bidrag till unionens viktigaste miljömål. Samtidigt måste de elektroniska kommunikationsnäten i sig bli mer hållbara och energi- och resurseffektiva.
- (9) Sektorn för elektronisk kommunikation har genomgått en grundlig liberaliseringsprocess och är nu föremål för sektorsspecifik reglering. Den europeiska kodexen för elektronisk kommunikation (*kodexen*) inrättades genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972⁹. Kodexen tillhandahåller regelverket för elektronisk kommunikation, inbegripet möjligheten för nationella regleringsmyndigheter att införa tillträdesåtgärder för företag med betydande marknadsstyrka¹⁰. Marknaden för lokalt tillträde i grossistledet via en fast anslutningspunkt omfattas av förhandsreglering i nästan alla medlemsstater. Sådan reglering är viktig för att främja konkurrenskraftiga marknader, uppmuntra till investeringar och öka konsumenternas valmöjligheter. Ytterligare utbyggnad av bredbandsnät kräver fortsatt ingripande av den nationella regleringsmyndigheten,

⁶ Meddelande av den 27 maj 2020 från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – *EU vid ett vägskäl – bygga upp och bygga nytt för nästa generation*, COM(2020) 456 final.

⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17) och rådets förordning (EU) 2020/2094 av den 14 december 2020 om inrättande av Europeiska unionens återhämtningsinstrument till stöd för återhämtningen efter covid-19-krisen (EUT L 433I, 22.12.2020, s. 23).

⁸ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 11 december 2019 – *Den europeiska gröna given* (COM(2019) 640 final).

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (EUT L 321, 17.12.2018, s. 36).

¹⁰ Se artikel 73 i direktiv (EU) 2018/1972.

bland annat på grund av dess roll när det gäller att säkerställa effektiv konkurrens inom sektorn för elektronisk kommunikation.

- (10) Konkurrenspolitiken, och särskilt reglerna för statligt stöd, spelar en viktig roll när det gäller att uppfylla målen i den digitala strategin och utveckla en samordnad investeringsstrategi för konnektivitet. Syftet med kontrollen av statligt stöd inom bredbandssektorn är att säkerställa att statliga stödåtgärder leder till en mer omfattande bredbandstäckning och bredbandsanvändning än vad som skulle vara fallet utan statligt stöd, samtidigt som man främjar bättre kvalitet, tjänster till ett mer överkomligt pris och konkurrensfrämjande investeringar. Alla statliga ingripanden bör i möjligaste mån begränsa risken för att privata investeringar trängs ut, att kommersiella investeringsincitament ändras och, i slutändan, att konkurrensen snedvrids i strid mot det gemensamma intresset.
- (11) År 2020 inledde kommissionen en utvärdering av 2013 års bredbandsriktlinjer¹¹ för att bedöma om de fortfarande var ändamålsenliga. Resultaten¹² visade att reglerna i princip fungerar väl. Utvärderingen visade dock också att vissa riktade justeringar behövs. I synnerhet bör bredbandsriktlinjerna anpassas för att återspegla den senaste utvecklingen på lagstiftningsområdet, aktuella prioriteringar samt marknads- och teknikutvecklingen¹³.

2 TILLÄMPNINGSSOMRÅDE, TYP AV BREDBANDSNÄT, DEFINITIONER

2.1 Tillämpningsområde

- (12) För att förhindra att statligt stöd snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen på den inre marknaden och avsevärt påverkar handeln mellan medlemsstaterna fastställs i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*fördraget*) principen att statligt stöd är förbjudet¹⁴. Enligt artikel 107.2 och 107.3 i fördraget kan sådant stöd emellertid i vissa fall vara förenligt med den inre marknaden.
- (13) Medlemsstaterna är skyldiga att anmäla statligt stöd i enlighet med artikel 108.3 i fördraget, med undantag för åtgärder som uppfyller villkoren i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014¹⁵.
- (14) Dessa riktlinjer ger vägledning om hur kommissionen, på grundval av artikel 106.2, artikel 107.3 c och artikel 107.2 a i fördraget, kommer att bedöma förenligheten hos statligt stöd för utbyggnad och/eller användning av fasta och mobila bredbandsnät för elektronisk kommunikation.

¹¹ Kommissionens meddelande av den 26 januari 2013, EU:s riktlinjer för tillämpningen av reglerna för statligt stöd på snabb utbyggnad av bredbandsnät, EUT C 25, 26.1.2013 (*2013 års bredbandsriktlinjer*).

¹² Se arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar av den 7 juli 2021 om resultaten av kontrollen av ändamålsenligheten – SWD (2021) 195 final.

¹³ Se arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar – *Sammanfattning av utvärderingen av reglerna för statligt stöd för utbyggnad av bredbandsinfrastruktur* (SWD (2021) 194 final).

¹⁴ Se punkt 2.1 i bredbandsriktlinjerna.

¹⁵ Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 187, 26.6.2014, s. 1).

- (15) Offentliga ingripanden som inte uppfyller ett av villkoren i artikel 107.1 i fördraget utgör inte statligt stöd¹⁶. De omfattas därmed inte av de principer för bedömning av förenlighet som fastställs i dessa riktlinjer.
- (16) Unionsfinansiering som förvaltas centralt av unionens institutioner, byråer, gemensamma företag eller andra unionsorgan som inte direkt eller indirekt står under medlemsstaternas kontroll¹⁷ utgör inte statligt stöd.
- (17) Stöd för utbyggnad och/eller användning av bredbandsnät för elektronisk kommunikation får inte beviljas företag i svårigheter enligt definitionen i kommissionens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter¹⁸.
- (18) Vid bedömningen av stöd till ett företag som är föremål för ett utestående betalningskrav till följd av ett tidigare kommissionsbeslut som förklarar ett stöd olagligt och oförenligt med den inre marknaden kommer kommissionen att ta hänsyn till det stödbelopp som återstår att återkräva¹⁹.

2.2 Definitioner

- (19) I dessa riktlinjer gäller följande definitioner:
- a) *bredbandsnät för elektronisk kommunikation*: ett nät som kan ge tillgång till höghastighetsinternet via olika tekniker och omfattar aktiva och passiva komponenter.
 - b) *fast nät*: elektroniskt kommunikationsnät som tillhandahåller snabba dataöverföringstjänster till slutanvändare vid en fast anslutningspunkt med hjälp av en rad olika tekniker, däribland kabel, DSL (digital abonnentledning, fiberoptik och trådlös teknik).
 - c) *mobilt nät*: trådlöst elektroniskt kommunikationsnät som tillhandahåller konnektivitet till slutanvändare på alla platser i det område som omfattas av nätet och som använder olika generationer av mobil teknik (2G, 3G, 4G, 5G, 6G osv.).
 - d) *accessnät*: det segment av ett bredbandsnät för elektronisk kommunikation som förbinder backhaulnätet med slutanvändarens lokaler.

¹⁶ Bilaga II innehåller en omfattande, men inte uttömmande, översikt över de fall där tillämpningen av reglerna för statligt stöd eller förekomsten av statligt stöd kan uteslutas.

¹⁷ T.ex. finansiering från Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE) (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1153 av den 7 juli 2021 om inrättande av Fonden för ett sammanlänkat Europa och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1316/2013 och (EU) nr 283/2014, EUT L 249, 14.7.2021, s. 38).

¹⁸ Meddelande från kommissionen – *Riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter* (EUT C 249, 31.7.2014, s. 1).

¹⁹ Se förstainstansrättens dom av den 13 september 1995, TWD/kommissionen, de förenade målen T-244/93 och T-486/93, ECLI:EU:T:1995:160, punkt 56. Se också Meddelande från kommissionen – *Kommissionens tillkännagivande om återkrav av olagligt och oförenligt statligt stöd* (EUT C 247, 23.7.2019, s. 1).

- e) *backhaulnät*: den del av bredbandsnätet för elektronisk kommunikation som utgör den förmedlande länken mellan stamnätet och accessnätet och som inte ansluter slutanvändare.
- f) *stamnät*: det stamnät som sammanbinder backhaulnät; det består av den del av nätet där alla slutanvändares trafik aggregeras, och som förbinder olika områden eller regioner.
- g) *aktivt nät*: ett bredbandsnät med aktiva komponenter (t.ex. transpondrar, routrar och växlar, radiobasstationer, kontroll- och styrservrar) och passiva komponenter (t.ex. ledningar, stolpar, master, svartfiber, skåp och manhål).
- h) *passivt nät*: bredbandsnät utan aktiva komponenter vilket vanligtvis omfattar den fysiska delen av nätet (rör, master, ledningar, inspektionskammare, manhål, kopplingsskåp, torn och stolpar osv.) och bredbandskablar (svartfiber, kopparkablar osv.).
- i) *hastighet*: prestanda, baserat på antalet bitar per sekund, hos en anslutning enligt definitionen i skäl 5 i bilaga I.
- j) *ultrasnabbt bredbandsnät*: ett accessnät som kan tillhandahålla en nedladdningshastighet på minst 100 Mbit/ s enligt definitionen i skäl (19)i).
- k) *slutanvändare*: en fysisk eller juridisk person (medborgare, företag, offentliga förvaltningar) som använder eller begär elektroniska kommunikationstjänster.
- l) *relevant tidshorisont*: den tidshorisont som används för att verifiera planerade privata investeringar och som motsvarar tidsramen för den planerade utbyggnaden av det offentligt finansierade nätet, från och med offentliggörandet av det offentliga samrådet om det planerade statliga ingripandet fram till dess att nätet tas i drift (tillhandahållande av grossist- och/eller slutkundstjänster). Den relevanta tidshorisonten får inte vara kortare än två år.
- m) *överetablering*: utbyggnad av ett statligt finansierat nät utöver ett eller flera privatfinansierade nät.
- n) *utträngning av privata investerare*: att offentliga utgifter tvingar ner eller till och med eliminerar privata utgifter, till exempel när en privat investering i ett fast nät och/eller ett mobilnät avbryts, avvecklas, inte sker som planerat eller motverkas på grund av statlig subventionering av en alternativ investering.
- o) *väsentlig förändring*: en betydande förbättring som uppnås av de statligt finansierade näten och som medför betydande nya infrastrukturinvesteringar i de elektroniska kommunikationsnäten och betydande ny kapacitet på marknaden i fråga om tillgång till bredbandstjänster, kapacitet, hastighet eller andra relevanta egenskaper hos nätet och konkurrensen.

2.3 Typer av bredbandsnät

- (20) Vid bedömningen av statligt stöd görs i dessa riktlinjer åtskillnad mellan fasta ultrasnabba accessnät, mobila accessnät och backhaulnät, enligt definitionen i avsnitten 2.3.1–2.3.3.

2.3.1 Fasta ultrasnabba accessnät

- (21) Vid bedömningen av statligt stöd betraktas fasta ultrasnabba accessnät i dessa riktlinjer som nät som kan tillhandahålla nedladdningshastigheter på minst 100 Mbit/s vid en fast anslutningspunkt, enligt definitionen i skäl (19)j).
- (22) På det nuvarande tekniska utvecklingsstadiet finns det olika typer av fasta ultrasnabba accessnät, bland annat följande: i) fiberbaserade nät (FTTx)²⁰, och ii) avancerade uppgraderade kabelnät som använder åtminstone standarden DOCSIS 3.0. Trådlösa nät, t.ex. vissa fasta trådlösa accessnät²¹ och framtida satellitnät²² kan också tillhandahålla ultrasnabba bredbandstjänster.

2.3.2 Mobila accessnät

- (23) I det nuvarande skedet av marknadsutveckling och teknisk utveckling samexisterar flera generationer av mobilteknik²³.
- (24) Övergången till varje ny mobiltjänstgeneration sker i allmänhet stegvis²⁴. I det nuvarande skedet fortsätter 4G-näten att byggas ut i vissa delar av Europa och

²⁰ FTTx avser olika typer av nät, bland annat fiber till byggnaden (FTTB), fiber till hushållet (FTTH), fiber till lokalerna (FTTP) eller fiber till lokal spridningspunkt (FTTC). FTTC-nät kan dock tillhandahålla ultrasnabba tjänster endast när vektorisering (teknik som förbättrar VDSL:s prestanda) används.

²¹ I synnerhet fasta trådlösa accessnät baserade på 5G-teknik, potentiellt även annan trådlös teknik som inbegriper fasta radiolösningar, särskilt nästa generations wifi (Wi-Fi6).

²² Satellitbaserade tekniska lösningar används för närvarande främst i avlägsna eller isolerade områden i situationer där de kan tillhandahålla en lämplig nivå av fasta elektroniska kommunikationstjänster. Även om de satelliter som för närvarande finns tillgängliga i unionen fortfarande inte kan tillhandahålla ultrasnabba bredbandstjänster, förväntas mer avancerade satelliter som avsevärt kan förbättra kvaliteten på bredbandstjänster och leverera ultrasnabba hastigheter bli tillgängliga i framtiden (t.ex. Very High Throughput Satellite). Satelliter förväntas också spela en viktig roll när det gäller att tillhandahålla tjänster till offentliga myndigheter. Det finns dessutom flera satellitkonstellationer i jordnära omloppsbanor (LEO) som förväntas kunna sänka slutanvändarnas latens och kostnader för tjänsterna.

²³ Det är spektrumbandets utbredningsegenskaper som avgör användningen av dem. Bland de tre pionjärband som identifierats för 5G-tjänster beräknas till exempel att 700 MHz lämpar sig för täckning över hela området och inomhus, 3,6 GHz (3,4–3,8 GHz) kännetecknas av hög kapacitet och hög täckning, 26 GHz (24,25–27,5 GHz) kommer sannolikt att byggas ut i stadsområden och förortsområden med hög efterfrågan, till exempel transportknutpunkter, nöjeslokaler, industri- eller detaljhandelsanläggningar, eller längs större vägar och järnvägsspår i landsbygdsområden och kommer inte att användas för att uppnå en omfattande täckningsgrad. Nya mobilgenerationer kan också använda frekvensband som ursprungligen användes av tidigare generationer.

²⁴ Cellulär teknik har haft en livscykel på cirka 20 år efter lansering. Flera senare versioner av 2G (så kallade 2G förstärkt eller 2.xG) var överlägsna själva 2G. Stegvisa uppgraderingar av 3G (så kallade 3.xG-versioner) hade bättre prestanda jämfört med 3G. Även när det gäller 4G är 4,5G-cellulärt kommunikationssystem bättre än 4G i flera avseenden. 4,5G är resultatet av LTE-utvecklingen, som utmynnat i LTE Advanced. Fristående 5G-nät kan ge betydande förbättringar i hastighet och latens och samtidigt stödja en större täthet av anslutna enheter jämfört med tidigare generationer.

utbyggnaden av icke-fristående 5G-nät bygger på befintliga stamnät för fjärde generationen av trådlösa bredbandssystem (dvs. LTE, Long Term Evolution). I nästa steg kommer 5G-nätet att bli fristående och inte förlita sig på LTE. Till skillnad från tidigare generationer av mobil teknik förväntas fristående 5G-nät möjliggöra mobila datatjänster med högre prestanda, inbegripet lägre latens och högre överföringskapacitet, och möjliggöra avancerade användningsscenarier och tillämpningar.

- (25) För att säkerställa en så effektiv och ändamålsenlig användning av radiospektrum som möjligt får medlemsstaterna förena individuella nyttjanderätter till radiospektrum med villkor t.ex. när det gäller täckning och skyldigheter avseende tjänstekvalitet. Sådana skyldigheter kan omfatta geografisk täckning och/eller befolkningstäckning med vissa minimikrav på tjänstekvalitet²⁵.

2.3.3 Backhaulnät

- (26) Backhaulnät är nödvändiga för att underhålla både fasta och mobila accessnät. Backhaulnät kan baseras på koppar-, fiberoptiska, mikrovågs- och satellitlösningar²⁶.

3 FÖRENLIGHETSBEDÖMNING I ENLIGHET MED ARTIKEL 106.2 I FÖRDRAGET

- (27) I vissa fall kan medlemsstaterna definiera tillhandahållandet av bredbandstjänster som en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse i den mening som avses i artikel 106.2 i fördraget²⁷ och tillhandahålla offentlig finansiering för utbyggnad av ett nät för att tillhandahålla sådana tjänster på grundval av detta.
- (28) I sådana fall kommer medlemsstaternas åtgärder att bedömas enligt de regler som är tillämpliga på statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster (*paketet om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse*)²⁸. Dessa riktlinjer illustrerar endast

²⁵ Till exempel kräver täckningsskyldigheter kopplade till vissa spektrumband, beroende på typ av spektrum, täckning av en viss procentandel av befolkningen och/eller territoriet och minimikrav på kvalitet i fråga om hastighet och latens. Täckningsskyldigheterna ska normalt uppfyllas inom en period på högst fem år från tilldelningen av det relevanta spektrumet, och undantagsvis högst sju år.

²⁶ I de tidiga generationerna av cellulär teknik tillhandahölls backhaul, från radiobasstationen till mobiltelefonväxeln, mestadels genom mikrovågsanslutningar från punkt till punkt. Utbyggnaden av LTE och införandet av 5G har lett till högre krav på backhaul och en ökad användning av optiska fibernät också för anslutning av basstationer.

²⁷ Enligt rättspraxis måste företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse ha fått detta i uppdrag genom beslut av en myndighet. Till exempel kan en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse anföras av en operatör genom tilldelning av en koncession för allmännyttiga tjänster. Se förstainstansrättens dom av den 13 juni 2000, EPAC – Empresa para a Agroalimentação e Cereais, SA/kommissionen, de förenade målen T-204/97 och T-270/97, ECLI:EU:T:2000:148, punkt 126, och förstainstansrättens dom av den 15 juni 2005, Fred Olsen, SA/kommissionen, T-17/02, ECLI:EU:T:2005:218, punkterna 186 och 188–189.

²⁸ Paketet om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse omfattar kommissionens meddelande om tillämpningen av Europeiska unionens regler om statligt stöd på ersättning för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (EUT C 8, 11.1.2012, s. 4), kommissionens beslut av den 20 december 2011 om tillämpningen av artikel 106.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (EUT L 7, 11.1.2012, s. 3), kommissionens meddelande om Europeiska unionens rambestämmelser för statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster (2011) (EUT C 8, 11.1.2012, s. 15) och kommissionens förordning (EU) nr 360/2012 av den 25 april 2012 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse som

definitionen av en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse, med tillämpning av reglerna i paketet om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse på elektronisk kommunikation via bredband, mot bakgrund av sektorsspecifika särdrag.

- (29) Medlemsstaterna får definiera utbyggnaden och/eller driften av ett bredbandsnät som en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse på följande villkor:
- a) Projektet måste åtgärda ett marknadsmisslyckande, dvs. endast i områden utan uppkoppling där det kan visas att privata investerare inte är i stånd att tillhandahålla tillräcklig bredbandstäckning till alla användare inom den relevanta tidsramen, vilket innebär att en betydande del av befolkningen inte är uppkopplad²⁹. Kommissionen anser att när det gäller områden där privata investerare redan har finansierat bredbandsinfrastruktur (eller håller på att ytterligare utvidga nätet) och redan tillhandahåller konkurrenskraftiga bredbandstjänster med tillräcklig täckning, kan utbyggnaden av parallell konkurrerande och statligt finansierad bredbandsinfrastruktur inte anses utgöra en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse i den mening som avses i artikel 106.2 i fördraget³⁰. Om det emellertid kan visas att privata investerare inte inom den relevanta tidshorisonten kan tillhandahålla tillräcklig täckning³¹ till alla slutanvändare, vilket innebär att en betydande del av befolkningen inte är uppkopplad, kan ett företag anförtros att tillhandahålla en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse för att säkerställa konnektivitet för den del av befolkningen som saknar uppkoppling, i enlighet med de regler som är tillämpliga på statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster.

beviljas företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (EUT L 114, 26.4.2012, s. 8). När dessa riktlinjer utarbetades inledde kommissionen förfarandet för utvärdering av reglerna för statligt stöd till hälso- och sjukvårdstjänster och sociala tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och av kommissionens förordning (EU) nr 360/2012.

²⁹ Vid genomförandet av bestämmelserna om skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (omarbetning) (EUT L 321, 17.12.2018, s. 36) får en medlemsstat utforma skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster och eventuell ersättning för dessa, om den har fastställt, med beaktande av resultaten, om sådana finns tillgängliga, av den geografiska undersökning som genomförts i enlighet med det direktivet, och vid behov ytterligare bevis, att tillgången till en adekvat internetanslutningstjänst via bredband och röstkommunikationstjänster enligt definitionen i det direktivet vid en fast anslutningspunkt inte kan säkerställas under normala kommersiella omständigheter eller genom andra potentiella politiska verktyg på dess nationella territorium eller olika delar därav.

³⁰ Se punkt 49 i kommissionens meddelande om tillämpningen av Europeiska unionens regler om statligt stöd på ersättning för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Se även punkt 154 i tribunalens dom av den 16 september 2013, *Colt Télécommunications France/Europeiska kommissionen*, T-79/10, ECLI:EU:T:2013:463, och kommissionens beslut C (2016) 7005 final av den 7 november 2016 i ärende SA.37183 (2015/NN) – Frankrike – Plan France Très Haut Débit, skäl 263 (EUT C 68, 3.3.2017, s. 1).

³¹ De nät som ska beaktas vid bedömningen av behovet av en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse bör alltid ingå i samma kategori (beroende på nivån på tjänster som definieras som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse).

- b) Nätet måste erbjuda samhällsomfattande konnektivitet för alla bostads- och affärslokaler i målområdet. Stöd enbart för att ansluta företag är inte tillräckligt³².
 - c) Nätet måste vara teknikneutralt³³ och tillhandahålla tjänster enbart i grossistledet³⁴ (slutkundstjänster undantas)³⁵.
 - d) Leverantören av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse måste erbjuda alla tänkbara former av öppet tillträde i grossistledet på icke-diskriminerande grund och främja tillhandahållandet av konkurrenskraftiga tjänster till ett överkomligt pris till slutanvändare.
- (30) När tillhandahållaren av tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse också är en vertikalt integrerad bredbandsoperatör bör lämpliga skyddsåtgärder vidtas för att undvika intressekonflikter, otillbörlig diskriminering och eventuella andra dolda indirekta fördelar³⁶.

4 FÖRENLIGHETSBEDÖMNING I ENLIGHET MED ARTIKEL 107.3 C I FÖRDRAGET

- (31) Kommissionen kommer att anse statligt stöd för utbyggnad och/eller införande av bredbandsnät för elektronisk kommunikation förenligt med den inre marknaden enligt artikel 107.3 c i fördraget endast om stödet bidrar till utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner (första villkoret) och om det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset (andra villkoret).

³² I linje med punkt 50 i kommissionens meddelande om tillämpningen av Europeiska unionens regler om statligt stöd på ersättning för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Se också kommissionens beslut C (2006) 436 final av den 8 mars 2006, ärende N284/05 – Irland – Regionalt bredbandsprogram: Metropolitan Area Networks (MANs), fas II och III (EUT C 207, 30.8.2006, s. 3), och kommissionens beslut C (2007) 3235 final av den 10 juli 2007, ärende N890/06 – Frankrike – Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit (EUT C 218, 18.9.2007, s. 1).

³³ Ett nät bör vara teknikneutralt och sålunda göra det möjligt för accessökarna att använda vilken som helst av de tillgängliga teknikerna för att tillhandahålla tjänster till slutanvändare i linje med de planerade parametrarna för det offentliga ingripandet.

³⁴ Se kommissionens beslut C (2016) 7005 final av den 7 november 2016 i ärende SA.37183 (2015/NN) – Frankrike – Plan France Très Haut Débit, (EUT C 68, 3.3.2017, s. 1), enligt vilket operatören inte fick tillhandahålla slutkundstjänster (punkt 163 i beslutet).

³⁵ Denna begränsning berättigas av att aktörer i slutkundsledet som agerar i enlighet med marknadsekonomiska principer, när ett bredbandsnät som ger anslutningsmöjlighet för alla en gång har byggts ut, normalt sett kan tillhandahålla kommunikationstjänster till slutanvändare till konkurrenskraftiga priser.

³⁶ Sådana skyddsåtgärder bör särskilt omfatta krav på särredovisning och kan också omfatta inrättandet av en enhet som är strukturellt och juridiskt separerad från den vertikalt integrerade operatören. En sådan enhet bör ensam ansvara för att fullgöra det uppdrag om tillhandahållande av en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse som den ålagts.

- (32) I sin bedömning av förenligheten undersöker kommissionen följande aspekter:
- a) Enligt det första villkoret undersöker kommissionen om stödet är avsett att underlätta utvecklingen av vissa näringsverksamheter, särskilt följande:
 - (i) Den näringsverksamhet som underlättas av stödåtgärden.
 - (ii) Stödets stimulanseffekt, genom att det ändrar de berörda företagens beteende på ett sådant sätt att de utför ytterligare verksamhet som de inte skulle bedriva utan stöd eller som de skulle bedriva endast i begränsad utsträckning eller på ett annat sätt eller på en annan plats.
 - (iii) Förekomsten av en överträdelse av någon bestämmelse i unionsrätten med avseende på åtgärden i fråga.
 - b) Enligt det andra villkoret gör kommissionen en avvägning mellan de positiva effekterna av det planerade stödet och de negativa effekter som stödet kan ha på den inre marknaden, i form av snedvridning av konkurrensen och negativa effekter på handeln till följd av stödet, särskilt följande:
 - (i) Stödets positiva effekter.
 - (ii) Om stödet behövs och är inriktat på att åtgärda en situation där det kan åstadkomma en konkret förbättring som marknaden inte klarar av att åstadkomma på egen hand, exempelvis genom att åtgärda ett marknadsmisslyckande eller lösa ett rättvise- eller sammanhållningsproblem.
 - (iii) Om stödet är ett lämpligt politiskt instrument för att uppnå sitt syfte.
 - (iv) Om stödet är proportionerligt och begränsat till vad som är absolut nödvändigt för att uppnå målet och stimulerar till ytterligare investeringar eller verksamhet i det berörda området.
 - (v) Om stödet är transparent: för att mäta och minimera inverkan på den inre marknaden ska medlemsstater, berörda parter, allmänheten och kommissionen enkelt kunna få tillgång till information om det beviljade stödet.
 - (vi) Stödets negativa effekter på konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna.
- (33) Som ett sista steg kommer kommissionen att väga stödåtgärdens identifierade negativa effekter på den inre marknaden mot de positiva effekterna av det planerade stödet på den ekonomiska verksamhet som får stöd. Om ett av villkoren i punkt (32) inte är uppfyllt kommer det att leda till att stödet förklaras oförenligt med den inre marknaden:
- (34) Stegen i kommissionens bedömning av stöd till utbyggnad och införande av bredbandiga elektroniska kommunikationsnät beskrivs närmare i avsnitten 5, 6, 7 och 8.

5 STÖD TILL UTBYGGNAD AV BREDBANDIGA ELEKTRONISKA KOMMUNIKATIONSNÄT

- (35) Kommissionen anser att marknaden för fasta bredbandstjänster är åtskild från marknaden för mobila bredbandstjänster³⁷. Reglerna för bedömning av stöd kan därför variera beroende på vilken marknad det rör sig om.

5.1 Första villkoret: stödåtgärden ska underlätta utvecklingen av en ekonomisk verksamhet

5.1.1 Nät som underlättar ekonomisk verksamhet

- (36) Medlemsstaterna måste identifiera de ekonomiska verksamheter som kommer att underlättas till följd av stödet (t.ex. utbyggnaden av fasta nät för tillhandahållande av högpresterande fasta kommunikationstjänster eller utbyggnaden av mobila nät för tillhandahållande av högpresterande mobila röst- och datatjänster) och förklara hur utvecklingen av denna verksamhet stöds.
- (37) Stöd till utbyggnad av fasta nät och stöd till utbyggnad av mobila nät kan underlätta utvecklingen av en rad ekonomiska verksamheter genom att öka konnektiviteten och tillgången till elektroniska kommunikationsnät för medborgare, företag och offentliga förvaltningar. Sådant stöd kan underlätta utvecklingen av ekonomisk verksamhet i områden där sådan verksamhet tidigare antingen inte förekom eller endast säkerställdes på en nivå som inte på ett tillfredsställande sätt skulle tillgodose konsumenternas behov.

5.1.2 Stimulanseffekt

- (38) Stöd kan anses bidra till utvecklingen av en ekonomisk verksamhet endast om det har en stimulanseffekt.
- (39) Stöd har en stimulanseffekt om det uppmuntrar stödmottagaren att ändra sitt beteende när det gäller utveckling av en viss ekonomisk verksamhet som omfattas av stödet och som stödmottagaren inte skulle ha bedrivit inom samma tidsram, eller endast skulle ha bedrivit i begränsad utsträckning eller på ett annat sätt eller på en annan ort, om stödet inte hade beviljats.
- (40) Stödet får inte finansiera kostnaderna för en verksamhet som ett företag under alla omständigheter skulle bedriva och får inte kompensera för den normala affärsrisken i samband med en ekonomisk verksamhet³⁸.
- (41) För att visa att stöd till utbyggnad av fasta eller mobila nät har en stimulanseffekt krävs kontroll genom kartläggning och offentligt samråd, såsom beskrivs i avsnitten

³⁷ Om kostnaderna för utbyggnad av ett fast nät är mycket höga får ett högpresterande mobilnät användas som ett alternativ till fasta nät. Det finns dock fortfarande betydande kvalitativa skillnader mellan de två teknikerna. Till skillnad från fasta nät gör mobilnäten det möjligt för slutanvändare att vara i rörelse när de kommunicerar (till exempel i en bil). Å andra sidan erbjuder fasta nät en högre grad av stabilitet och säkerhet, särskilt när det gäller dataöverföring. För närvarande använder slutanvändare vanligtvis båda teknikerna, som komplement i stället för substitut.

³⁸ Se domstolens dom av den 13 juni 2013, HGA m. fl./kommissionen, C-630/11 P–C-633/11 P, ECLI:EU:C:2013:387, punkt 104.

5.2.2.4.1 och 5.2.2.4.2, och huruvida berörda parter har investerat eller avser att investera i fasta respektive mobila nät i målområdena inom den relevanta tidshorisonten. Om en liknande investering skulle göras i området även utan stöd kan det anses att stödet saknar stimulanseffekt. Om en operatör till exempel omfattas av rättsliga skyldigheter, t.ex. skyldigheter att säkerställa en viss täckning av målområdet i enlighet med de skyldigheter avseende täckning och tjänstekvalitet som är knutna till nyttjanderätterna avseende vissa radiospektrum för mobil användning, kan statligt stöd inte användas för att fullgöra sådana skyldigheter, eftersom det är osannolikt att det har en stimulanseffekt och därför sannolikt inte är förenligt med den inre marknaden. Statligt stöd kan dock beviljas för att tillhandahålla tjänster av högre kvalitet än vad som krävs enligt sådana skyldigheter.

5.1.3 Överensstämmelse med andra bestämmelser i unionsrätten

- (42) Om en statlig stödåtgärd, de villkor den är förknippad med (bl.a. finansieringsmetoden om denna utgör en integrerad del av stödåtgärden) eller den verksamhet den finansierar medför en överträdelse av en bestämmelse i unionsrätten eller av dess allmänna principer kan stödet inte förklaras förenligt med den inre marknaden³⁹. Detta kan vara fallet för stödåtgärder där beviljandet av stöd omfattas av en skyldighet för stödmottagaren att ha sitt huvudkontor eller att vara etablerad i den berörda medlemsstaten, eller att låta stödet omfattas av klausuler som direkt eller indirekt ställer krav på ursprunget för produkter eller utrustning, t.ex. krav på att stödmottagaren ska köpa inhemskt producerade produkter.

5.2 Andra villkoret: stödåtgärden får inte i onödan påverka handelsvillkoren i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset

5.2.1 Stödets positiva effekter

- (43) Medlemsstaterna måste beskriva om och i så fall hur stödet kommer att medföra positiva effekter.
- (44) Medlemsstaterna får besluta att utforma statliga stödåtgärder som bidrar till att uppnå målen för unionens digitala politik, och mer specifikt till att minska den ”digitala klyftan”. De kan välja att ingripa för att rätta till sociala eller regionala ojämlikheter eller uppnå jämlikhetsmål, dvs. som ett sätt att förbättra tillgången till ett viktigt kommunikationsmedel och deltagandet i samhället och därigenom förbättra den sociala och territoriella sammanhållningen. Dessutom får medlemsstaterna besluta att utforma statliga stödåtgärder som också bidrar till att främja uppnåendet av unionens mål för den gröna given och främja hållbara gröna investeringar inom alla sektorer.

5.2.2 Behovet av statligt ingripande

- (45) Statligt stöd ska inriktas på situationer där stöd kan åstadkomma en konkret förbättring som marknaden inte klarar på egen hand.
- (46) På grund av täthetsfördelar är utbyggnaden av bredbandsnät i regel lönsammare i områden där den potentiella efterfrågan är större och mer koncentrerad, dvs. i

³⁹ Domstolens dom av den 22 september 2020, Österrike/kommissionen, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, punkt 44.

tätbefolkade områden. På grund av de höga fasta investeringskostnaderna ökar enhetskostnaderna betydligt när befolkningstätheten sjunker. När bredbandsnät byggs ut på kommersiella villkor tenderar resultatet därför att bli att endast en del av befolkningen omfattas av lönsamma bredbandsnät. Statliga stödåtgärder kan under vissa omständigheter korrigera marknadsmisslyckanden och på så sätt ge bättre fungerande marknader och ökad konkurrenskraft.

- (47) Ett "marknadsmisslyckande" föreligger om marknaderna inte kan nå ett effektivt resultat för samhället på egen hand och utan statligt ingripande. Detta problem kan uppstå exempelvis när vissa investeringar inte genomförs trots att den ekonomiska vinsten för samhället överstiger kostnaderna för dessa investeringar⁴⁰. I sådana fall kan beviljandet av statligt stöd ge positiva effekter och marknadens effektivitet kan förbättras generellt genom att de ekonomiska incitamenten för berörda aktörer justeras.
- (48) Inom sektorn för fasta och mobila tjänster är en form av marknadsmisslyckande kopplad till positiva externa effekter som inte internaliseras av marknadsaktörer. Till exempel banar tillgången till fasta och mobila nät väg för tillhandahållandet av fler tjänster och för innovation. De totala fördelarna är sannolikt större än de ekonomiska fördelar de genererar för de investerare som finansierar nätet. Marknaden skulle därför inte generera tillräckligt med privata investeringar i fasta och mobila nät.
- (49) Vidare gäller att på marknader som ger effektiva resultat, som dock är otillfredsställande ur sammanhållningspolitisk synvinkel, kan statliga stödåtgärder vara nödvändiga för att korrigera sociala eller regionala ojämlikheter i syfte att nå ett mer önskvärt och jämlikt resultat i marknadshänseende. I synnerhet kan välriktade statliga ingripanden på bredbandsområdet bidra till att minska den digitala klyftan⁴¹.
- (50) Ett marknadsmisslyckande kan också påvisas om det befintliga nätet förser privatpersoner eller företagsslutanvändare med en suboptimal kombination av tjänstekvalitet och priser⁴². Detta kan vara fallet när vissa användarkategorier kanske inte betjänas på lämpligt sätt, eller också kan slutkundspriserna, i avsaknad av reglerade taxor för tillträde i grossistledet, vara högre än de priser som tas ut för samma tjänster som erbjuds i mer konkurrensutsatta men i övrigt jämförbara områden eller regioner i medlemsstaten. Om det dessutom finns endast begränsade utsikter för att alternativa operatörer ska komma in på marknaden eller tillhandahålla tjänster i det området, kan finansieringen av ett alternativt nät vara lämpligt.

⁴⁰ Att ett visst företag kanske inte kan genomföra ett projekt utan stöd innebär dock inte att det föreligger ett marknadsmisslyckande. Ett företags beslut att inte investera i ett projekt med låg lönsamhet behöver t.ex. inte vara en indikation på ett marknadsmisslyckande, utan snarare på en marknad som fungerar väl.

⁴¹ Även om det finns flera skäl till denna "digitala klyfta" är förekomsten av adekvat bredbandsinfrastruktur en förutsättning för att möjliggöra konnektivitet och överbrygga klyftan. Urbaniseringsgraden är en viktig faktor för tillgången till och användningen av informations- och kommunikationsteknik. Tillgången till internet kan förbli dålig i glesbefolkade områden inom hela unionen.

⁴² Om medlemsstaterna anser att detta är skälet till att ingripa kommer kommissionen att undersöka om medlemsstaten på ett tydligt sätt och med kontrollerbara fakta kan visa att slutanvändarnas behov inte tillgodoses. Detta skulle kunna bevisas genom en konsumentenkät, en oberoende undersökning osv.

- (51) Om statligt stöd för utbyggnaden av fasta och mobila nät skulle användas i områden där marknadsaktörer normalt skulle välja att investera eller redan har investerat, kan detta dock väsentligt undergräva incitamenten för kommersiella investerare att investera överhuvudtaget. Blotta förekomsten av marknadsmisslyckanden i ett visst sammanhang är inte tillräckligt för att motivera ett statligt ingripande. Statligt stöd får endast inriktas på det marknadsmisslyckande som inte har åtgärdats genom andra strategier och åtgärder⁴³, till exempel regleringsskyldigheter om ändamålsenlig och effektiv användning av radiospektrum, inbegripet skyldigheter avseende täckning och tjänstekvalitet i samband med nyttjanderätter till radiospektrum.

5.2.2.1 Förekomsten av ett marknadsmisslyckande när det gäller fasta accessnät

- (52) Stöd kan leda till en konkret förbättring som marknaden själv inte klarar i områden där det inte finns något fast nät eller där det inte inom den relevanta tidshorisonten finns några trovärdiga planer på utbyggnad av sådana nät som kan tillgodose slutanvändarnas behov. I nuvarande marknadsutvecklingsfas och med tanke på identifierade behov hos slutanvändarna⁴⁴ kan ett marknadsmisslyckande påvisas om marknaden inte tillhandahåller och sannolikt inte kommer att tillhandahålla slutanvändarna en nedladdningshastighet på 1 Gbit/s. Uppladdningshastigheten blir allt mer relevant för att garantera användarna tillgång till ett antal tjänster. Ett marknadsmisslyckande kan därför också påvisas om det inte finns någon uppladdningshastighet på 200 Mbit/s (och det är osannolikt att marknaden kommer att tillhandahålla en sådan uppladdningshastighet inom den relevanta tidshorisonten)⁴⁵. Allteftersom decenniet fortskrider kan ett marknadsmisslyckande också påvisas⁴⁶, om marknaden inte tillgodoser och sannolikt inte kommer att tillgodose de identifierade slutanvändarnas behov av ökad uppladdningshastighet⁴⁷ på upp till 1 Gbit/s (se avsnitt 5.2.3.1.4).
- (53) Det krävs en noggrann bedömning för att kontrollera i vilken utsträckning den privata sektorn kan tillgodose slutanvändarnas behov med egna medel.
- (54) För att bedöma marknadsmisslyckanden görs åtskillnad mellan olika typer av målområden. Insatsområden klassificeras som vita, grå eller svarta, beroende på förekomsten av ultrasnabba nät.

⁴³ Administrativa åtgärder och regleringsåtgärder är i allmänhet mindre snedvridande och bör beaktas innan statligt stöd ges.

⁴⁴ Sonia Strube Martins, Christian Wernick; Telecommunication policy journal 45 (2021): *Regional differences in residential demand for very high bandwidth broadband internet in 2025*.

⁴⁵ Bredbandsnät tillhandahåller vanligen nedladdningshastigheter som är högre än uppladdningshastigheter. Typiska uppladdningshastigheter ligger på mellan 10 % och 30 % av nedladdningshastigheten.

⁴⁶ Att påvisa ett behov av ökad uppladdning innebär att medlemsstaten tillhandahåller tillförlitliga bevis från kontrollerbara källor, t.ex. undersökningar av slutanvändarnas behov, studier av slutanvändarnas profil och trafikutveckling, strategier för smart specialisering osv.

⁴⁷ Ökad uppladdningshastighet innebär en uppladdningshastighet som är mer än 30 % och upp till 100 % av nedladdningshastigheten.

5.2.2.1.1 Vita områden

- (55) Vita områden är områden där det inte finns och sannolikt inte kommer att byggas ut något ultrasnabbt bredbandsnät inom den relevanta tidshorisonten.

5.2.2.1.2 Grå områden

- (56) Grå områden är områden där ett ultrasnabbt nät finns eller där det finns trovärdiga planer på att bygga ut ett sådant inom den relevanta tidshorisonten. Blotta förekomsten av ett ultrasnabbt nät⁴⁸ innebär inte nödvändigtvis att det inte föreligger något marknadsmisslyckande.
- (57) Ett marknadsmisslyckande kan påvisas om det befintliga eller trovärdigt planerade ultrasnabba nätet inte kan tillhandahålla nedladdningshastigheter på minst 1 Gbit/s och uppladdningshastigheter på minst 200 Mbit/s⁴⁹.

5.2.2.1.3 Blandade områden (vita och grå)

- (58) I princip bör det föreslagna ingripandet utformas så att hela målområdet är antingen vitt eller grått.
- (59) Av effektivitetsskäl får medlemsstaterna dock välja målområden som delvis är vita och delvis grå. Om vissa medborgare och företagsanvändare redan betjänas på lämpligt sätt inom målområdet (eller kommer att betjänas inom den relevanta tidshorisonten) måste det säkerställas att det offentliga ingripandet inte leder till en otillbörlig överbyggnad av det befintliga nätet. Detta kan förhindras om det offentliga ingripandet begränsas till åtgärder som enbart fyller luckor. Om medlemsstaterna kan visa att en begränsad överbyggnad av det befintliga nätet är proportionerlig och inte leder till otillbörliga snedvridningar av konkurrensen får det offentliga ingripandet äga rum⁵⁰. Överbyggnaden måste begränsas till högst 10 % av alla lokaler i målområdet⁵¹. I sådana situationer kommer hela målområdet att behandlas som ”vitt” vid

⁴⁸ Konkurrenssituationen bedöms utifrån antalet befintliga nätoperatörer. I kommissionens beslut C(2011) 7285 final av den 19 oktober 2011, ärende N 330/2010 – Frankrike, Programme national Très Haut Débit - Volet B (EUT C 364, 14.12.2011, s. 2), klargjordes det att även om flera leverantörer i slutkundsledet är verksamma inom ett nät (inbegripet tillträde till accessnät (LLU, Local Loop Unbundling)), blir området inte svart utan förblir grått eftersom det endast finns ett nät.

⁴⁹ Nedladdnings- och uppladdningshastigheter är för närvarande de mest relevanta parametrarna för tjänstekvalitet, men för vissa användare eller för tillhandahållandet av vissa tjänster kan det i allt högre grad krävas särskilda egenskaper utöver hastighet (t.ex. latens eller jitter) som skulle kunna beaktas för att motivera förekomsten av ett marknadsmisslyckande.

⁵⁰ Medlemsstaten måste visa att överbyggnaden säkerställer en betydande minskning av det statliga stöd som behövs för målområdet (inklusive att intäkterna från det grå området kommer att användas för att säkerställa täckning av det vita området, vilket avsevärt minskar finansieringsunderskottet). I den mån som intäkter från anslutningar tas med i beräkningen av finansieringsunderskottet (vilket alltså inte är relevant för nät som enbart rör grossistledet), skulle ett offentligt ingripande som förser lokalen i slutet av gatan med en anslutning kunna bli kostsam om den, för att undvika otillbörlig snedvridning av konkurrensen, inte tillåts ansluta andra lokaler som det nya understödda nätet passerar (även om dessa hushåll redan passerar av ett annat nät), eftersom detta skulle minska de intäkter som operatören skulle kunna förvänta sig.

⁵¹ Beloppet av statligt stöd måste beakta intäkterna från de lokaler som berörs av överbyggnaden för att undvika överkompensation vid beräkningen av finansieringsunderskottet.

bedömningen av det offentliga ingripandet (vilket innebär att de villkor som gäller för vita områden också gäller här).

5.2.2.1.4 Svarta områden

- (60) Svarta områden är områden där det finns minst två oberoende⁵² ultrasnabba nät eller där det finns trovärdiga planer på att bygga ut sådana nät. I sådana områden tillhandahålls bredbandstjänster vanligtvis på konkurrensmässiga villkor (infrastrukturbaserad konkurrens)⁵³. Ett marknadsmisslyckande kan påvisas om inget av de befintliga näten kan tillhandahålla nedladdningshastigheter på 1 Gbit/s och uppladdningshastigheter på 200 Mbit/s och om ingen av de befintliga leverantörerna åtar sig att uppgradera sitt nät till dessa hastigheter inom den relevanta tidshorisonten⁵⁴.
- (61) Om minst två oberoende befintliga nät kan uppgraderas så att de ger en nedladdningshastighet på 1 Gbit/s⁵⁵, kan man utgå ifrån att konkurrensen kommer att leda till en snabb uppgradering till en nedladdningshastighet på 1 Gbit/s och en uppladdningshastighet på 200 Mbp/s i takt med att efterfrågan på högre hastigheter ökar. Däremot skulle statligt stöd till finansiering av utbyggnaden av ett ytterligare bredbandsnät med jämförbar kapacitet i princip leda till en oacceptabel snedvridning av konkurrensen och en utträngning av privata investerare⁵⁶.

5.2.2.2 Förekomsten av ett marknadsmisslyckande när det gäller mobila accessnät

- (62) Kommissionen anser att ett marknadsmisslyckande föreligger i områden där det inte finns något mobilnät eller där det inom den relevanta tidshorisonten inte finns några trovärdiga planer på att bygga ut ett sådant nät⁵⁷ som skulle kunna tillgodose slutanvändarnas behov.

⁵² Samma företag kan driva separata nät inom samma område (t.ex. fasta nät och fasta trådlösa nät), men detta ändrar inte "färgen" på ett sådant område. På samma sätt ändras inte områdets färg även om det finns två nät som drivs av olika bolag som tillhör samma koncern.

⁵³ Om det finns bara ett nät ska det anses vara fråga om ett grått område, även om detta nät – genom tillträde till accessnätet – används av flera alternativa operatörer. Se också kommissionens beslut C(2011) 7285 final av den 19 oktober 2011, ärende N 330/2010 – Frankrike – Programme national "Très Haut Débit" – Volet B (EUT C 364, 14.12.2011, s. 2).

⁵⁴ Oberoende av påvisade behov av ökad uppladdningshastighet är det inte möjligt att ingripa om det finns minst två nät som kan uppgraderas för att ge en uppladdningshastighet på minst 1 Gbit/s.

⁵⁵ Ett nät anses kunna uppgraderas till en nedladdningshastighet på 1 Gbit/s om det kan tillhandahålla en nedladdningshastighet på 1 Gbit/s på grundval av begränsade investeringar, t.ex. en uppgradering av aktiv utrustning.

⁵⁶ Se kommissionens beslut C(2006) 3226 av den 19 juli 2006, ärende C 35/2005 (f.d. N 59/05) – Nederländerna, Broadband infrastructure in Appingedam, EUT L 86, 27.3.2007, s. 1. I detta beslut konstaterade kommissionen att konkurrensförhållandena på den berörda marknaden inte beaktades tillräckligt. Den konstaterade framför allt att den nederländska bredbandsmarknaden var en mycket dynamisk marknad, där leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster, inbegripet kabeloperatörer och internetleverantörer, höll på att införa bredbandstjänster med hög kapacitet utan något statligt stöd.

⁵⁷ Se t.ex. kommissionens beslut C(2021) 3492 final av den 21 maj 2021, ärende SA.58099 (2021/N) – Tyskland – Mobile communications Mecklenburg-Western Pomerania (EUT C 260, 2.7.2021).

- (63) Befintliga och framtida tillämpningar förlitar sig i allt högre grad på högpresterande mobilnät som är tillgängliga över ett stort geografiskt område⁵⁸. Slutanvändare har ett behov av rörlighet när de kommunicerar men också av tillgång till information ”på väg”. Nya former av ekonomisk verksamhet förväntas utvecklas, vilket kräver smidig tillgång online till både data och mobila samtalstjänster. I och med att ekonomiska verksamheter och nya mobiltjänster utvecklas över tid måste mobilnäten leverera allt högre prestanda. Bristande eller otillräcklig mobil konnektivitet kan vara till skada för vissa ekonomiska verksamheter, t.ex. industri-, jordbruks- eller turistverksamhet eller uppkopplad rörlighet, eller kan utgöra en säkerhetsrisk för medborgarna⁵⁹. Detta kan särskilt vara fallet i avlägset belägna regioner, glesbefolkade områden eller obefolkade områden.
- (64) I ett område där det redan finns minst ett mobilnät eller där det finns trovärdiga planer på att bygga ut ett sådant inom den relevanta tidshorisonten, kan offentligt stöd för att bygga ett nytt mobilnät snedvrider marknadsdynamiken.
- (65) Offentligt stöd för utbyggnad av ett mobilnät i ett sådant område kan bara anses nödvändigt om det kumulativt kan visas att det befintliga eller planerade mobilnätet inte ger slutanvändarna tillräckligt hög kvalitet på tjänsterna för att tillgodose deras föränderliga behov, och att det offentliga stödet på ett tillfredsställande sätt kommer att avhjälpa det konstaterade marknadsmisslyckandet och på så sätt medföra en väsentlig förbättring som marknaden inte kan åstadkomma⁶⁰. Den begränsade kapaciteten hos befintliga eller planerade mobilnät kan till exempel bero på otillräcklig antenntäthet, specifik spektrumbandbredd eller den aktiva utrustningens egenskaper⁶¹.
- (66) Ett marknadsmisslyckande kan således föreligga i närvaro av ett 4G- eller till och med ett 5G-nät, om ett sådant nät inte tillhandahåller, och sannolikt inte kommer att

⁵⁸ Se också Gigabitmeddelandet, som identifierar tillämpningar som behövs inom fordons-, transport-, tillverknings- samt hälso- och sjukvårdssektorn samt för nästa generations säkerhets- och räddningstjänster (t.ex. uppkopplad och automatiserad körning, fjärrkirurgi, precisionsjordbruk).

⁵⁹ I artikel 26.5 i direktivet om samhällsomfattande tjänster föreskrivs en skyldighet för operatörer av elektronisk kommunikation att göra lokaliseringssuppgifter tillgängliga så snart som samtalet når den myndighet som hanterar nödsamtalet. Från och med den 21 december 2020 blir det enligt artikel 109 i den europeiska kodexen för elektronisk kommunikation obligatoriskt att inte bara nätbaserad utan även mer exakt lokaliseringssinformation som fås från telefonapparater ska finnas tillgänglig vid den lämpligaste larmcentralen.

⁶⁰ Se t.ex. kommissionens beslut C (2020) 8939 final av den 16 december 2020, ärende SA.54684 – Tyskland – High-capacity mobile infrastructure roll-out in Brandenburg (EUT C 60, 19.2.2021, s. 2), kommissionens beslut C(2021) 1532 final av den 10 mars 2021, ärende SA.56426 – Tyskland – High-performance mobile infrastructure roll-out in Lower Saxony (EUT C 144, 23.4.2021, s. 2) och kommissionens beslut C(2021) 3565 final av den 25 maj 2021, ärende SA.59574 – Tyskland – Deployment of high-performance mobile infrastructure in Germany (ännu ej offentliggjort).

⁶¹ För närvarande kräver täckningsskyldigheter vanligtvis att nedladdningshastigheter på mellan 30 Mbit/s och 100 Mbit/s tillhandahålls. Områden där sådana högre hastigheter tillhandahålls kommer sannolikt inte att drabbas av ett marknadsmisslyckande i nuläget och med nuvarande marknadsutveckling. Detta är dock en marknad där slutanvändarnas behov utvecklas snabbt. Avancerade mobilnät i Europa kan idag tillhandahålla nedladdningshastigheter på 150 Mbit/s och uppladdningshastigheter på 50 Mbit/s – Berecs riktlinjer för nät med mycket hög kapacitet – BoR (20) 165.

tillhandahålla, slutanvändarna tjänster av tillräcklig kvalitet för att tillgodose deras föränderliga behov.

- (67) Nya former av ekonomisk verksamhet och tjänster kommer att kräva sömlös tillgång online (t.ex. för uppkopplad och automatiserad rörlighet längs transportleder) och, utöver vissa minimihastigheter och kapacitet, även andra särskilda egenskaper såsom lägre latens, nätvirtualisering eller kapacitet att ansluta flera terminaler i industri- eller jordbrukssammanhang. I sådana situationer kan offentligt stöd, trots förekomsten av ett mobilnät, behövas för att åtgärda specifika marknadsmisslyckanden i samband med identifierade fall av användning.
- (68) Även om det föreligger ett marknadsmisslyckande kan statligt stöd i princip inte beviljas för utbyggnad av ett mobilnät, om utbyggnaden av ett sådant nät utgör en del av fullgörandet av de skyldigheter som är kopplade till spektrumtilldelningen. Statligt stöd kan dock beviljas för att tillhandahålla ytterligare tjänstekvalitet som krävs för att tillgodose slutanvändares påvisade behov som går utöver vad som redan krävs för att uppfylla sådana skyldigheter. Sådant stöd kan endast täcka ytterligare kostnader som är nödvändiga för att säkerställa ökad nätkvalitet.
- (69) Om det inom ett visst område finns eller inom den relevanta tidshorisonten kommer att finnas minst ett mobilnät som tillhandahåller tjänster som tillgodoser slutanvändarnas föränderliga behov (se punkterna (63), (65) och (67)), skulle offentligt stöd för ett ytterligare mobilnät med motsvarande kapacitet i princip leda till en oacceptabel snedvridning av konkurrensen och till att privata investeringar trängs ut. I avsaknad av ett tydligt påvisat marknadsmisslyckande kommer kommissionen att förhålla sig negativt till sådana åtgärder.

5.2.2.3 Förekomsten av ett marknadsmisslyckande i samband med backhaulnät

- (70) Backhaulnät är en nödvändig förutsättning för utbyggnad av accessnät. Backhaulnät har potential att främja konkurrensen i tillträdesområdena till förmån för alla accessnät och accesstekniker. Ett välfungerande backhaulnät kan stimulera privata investeringar för anslutning av slutanvändare, förutsatt att backhaulnätet säkerställer tillträde på öppna, transparenta och icke-diskriminerande villkor för alla operatörer och all teknik. Offentlig finansiering av backhaulnät är generellt en åtgärd som främjar konkurrens och investeringar eftersom den gör det möjligt för utomstående operatörer att bygga ut accessnät och erbjuda konnektivitetstjänster till slutanvändare.
- (71) Eftersom backhaulnät transporterar trafik från olika fasta och/eller mobila accessnät kräver backhaulnät en betydligt högre överföringskapacitet än individuella accessnät. Med tanke på slutanvändarnas nuvarande behov, den pågående snabba uppgraderingen av accessnät med ständigt ökande efterfrågan på dataöverföring och den ökade prestandan hos varje ny mobil generation måste backhaulnät tillgodose den betydande kapacitetsökning som krävs. På det nuvarande tekniska utvecklingsstadiet kan en sådan ökning av efterfrågan på kapacitet tillgodoses genom fiberbaserade backhaulnät, eller genom backhaulnät baserade på annan teknik som kan ge samma prestandanivå och tillförlitlighet som fiberbaserade backhaulnät.
- (72) Ett marknadsmisslyckande när det gäller backhaulnät kan föreligga om det inte finns något backhaulnät eller om det befintliga eller planerade backhaulnätet inte är baserat

på fiber eller på någon annan teknik som kan ge samma prestandanivå och tillförlitlighet som fiber⁶².

5.2.2.4 Instrument för att fastställa förekomsten av ett marknadsmisslyckande

- (73) För att identifiera områden med marknadsmisslyckanden ska medlemsstaterna på grundval av en detaljerad kartläggning (se avsnitt 5.2.2.4.1) och offentligt samråd (se avsnitt 5.2.2.4.2) fastställa om det finns fasta eller mobila nät eller om det finns trovärdiga planer på att bygga ut sådana nät i området inom den relevanta tidshorisonten.

5.2.2.4.1 Detaljerad kartläggning och analys av täckningen

- (74) Medlemsstaterna ska genom en kartläggning identifiera vilka geografiska områden som kommer att omfattas av stödåtgärden i fråga. Kommissionen anser att den metod som beskrivs i avsnitt 3 (för fasta accessnät) och 4 (för mobila och fasta trådlösa accessnät) i bilaga I är den mest exakta kartläggningsmetoden. Medlemsstaterna får föreslå användning av metoder som är ett alternativ till dem som beskrivs i dessa två avsnitt, förutsatt att de uppfyller kraven i skälen 4, 5, 9, 10 och 12 i avsnitt 2, är vederbörligen motiverade och inkluderar ett motiverat yttrande från den nationella regleringsmyndigheten som stöder användningen av den föreslagna alternativa metoden.
- (75) Medlemsstaterna har stort utrymme för skönsmässig bedömning när det gäller att fastställa målområdena. De uppmuntras dock att ta hänsyn till ekonomiska, geografiska och sociala förhållanden vid fastställandet av relevanta områden. Målområdenas storlek kan till exempel spela en roll för resultatet av det konkurrensutsatta urvalsförfarandet, eftersom områden som är för små kanske inte ger marknadsaktörerna tillräckliga ekonomiska incitament att lämna anbud på stödet, medan områden som är för stora kan minska urvalsförfarandets konkurrensutfall. Fastställandet av flera mindre områden, vilket skulle leda till flera urvalsförfaranden, skulle göra det möjligt för olika potentiella företag att dra nytta av statligt stöd, varvid det kan undvikas att en (eventuellt redan dominerande) operatörs marknadsställning stärks ytterligare genom åtgärden.
- (76) Samråd med den nationella regleringsmyndigheten rekommenderas starkt i enlighet med avsnitt 5.2.3.5.

⁶² För att undvika att backhaulnätet blir en flaskhals kan det bli nödvändigt att öka dess kapacitet parallellt med utbyggnaden av accessnät med högre prestanda. Kroatien föreslog till exempel ett statligt ingripande på sin nationella backhaulmarknad, som kännetecknades av kapacitetsbegränsningar. Detta ledde till höga priser på marknaden i efterföljande led. Den befintliga backhauloperatören var inte villig att investera i en kapacitetsökning. Eftersom frågan inte kunde lösas av den nationella regleringsmyndigheten godkände kommissionen en statlig stödordning för investeringar i fiberbackhaulinfrastruktur, där den konstaterade att den dominerande ställningen hade blivit en flaskhals som utgjorde ett marknadsmisslyckande. Kommissionens beslut C(2016) 436 final av den 25 januari 2016, ärende SA.38626 – Kroatien – National Broadband Plan (EUT C 104, 18.3.2016, s. 1).

5.2.2.4.2 Offentligt samråd

- (77) Medlemsstaterna ska, bland annat på en lämplig allmänt tillgänglig webbplats på nationell nivå⁶³, offentliggöra huvuddragen i åtgärden och en förteckning över de målområden som identifierats i kartläggningen⁶⁴.
- (78) Vid det offentliga samrådet ska berörda parter uppmanas att lämna synpunkter på åtgärden och att lämna underbyggd information om sina befintliga nät eller om nät som det finns trovärdiga planer på att bygga ut i målområdet inom den relevanta tidshorisonten⁶⁵.
- (79) Vid bedömningen av den planerade tidsramen för en utbyggnad av det understödda nätet ska medlemsstaterna beakta alla aspekter som rimligen kan förväntas påverka varaktigheten av utbyggnaden av det nya nätet (dvs. den tid som krävs för urvalsförfarandet, eventuella rättsliga åtgärder och invändningar, tid som krävs för att erhålla rätt till vägar och tillstånd, annan skyldighet som följer av nationell lagstiftning och reglering osv.).
- (80) Trovärdiga investeringsplaner ska beaktas i det offentliga samrådet endast om de på egen hand skulle ge liknande resultat som det planerade statligt finansierade nätet.
- (81) Det offentliga samrådet ska i största möjliga utsträckning säkerställa samma detaljnivå som kartläggningen och bör genomföras i enlighet med bilaga I⁶⁶ med beaktande av förtydligandena i skäl (74).
- (82) Oavsett om man genom kartläggningen redan har samlat in information om framtida investeringsplaner ska resultatet av kartläggningen alltid verifieras i det offentliga samrådet. Detta är nödvändigt för att minimera eventuell otillbörlig snedvridning av konkurrensen med befintliga leverantörer och med dem som redan har trovärdiga investeringsplaner för den relevanta tidshorisonten.
- (83) Det offentliga samrådet ska vara minst 30 dagar. Från och med det offentliga samrådets utgång har medlemsstaten ett år på sig att inleda urvalsförfarandet eller att börja genomföra projektet för modeller för direkta investeringar. Om medlemsstaten

⁶³ Skrivelser till kända leverantörer uppfyller inte kraven i ett offentligt samråd som av rättssäkerhetsskäl ska garantera öppenhet och transparens gentemot alla berörda parter.

⁶⁴ Detta bör bland annat omfatta följande: en förteckning över målområden och deras färg på grundval av kartläggning, åtgärdens varaktighet, budget, källor till offentlig finansiering, fastställande av relevant tidshorisont, kriterier för stödberättigande inbegripet kvaliteten på de tjänster som ska tillhandahållas (uppladdnings- och nedladdningshastigheter för tjänster som ska tillhandahållas), tröskelvärden för ingripande (dvs. uppladdnings- och nedladdningshastigheter för tjänster som kan vara överbyggda av åtgärden), tillträdeskrav i grossistledet samt prissättning eller prissättningsmetod.

⁶⁵ Resultaten av ett offentligt samråd är endast giltiga för den relevanta tidshorisonten, varefter kartläggning och offentliga samråd ska göras på nytt om ändringar eller tillägg till målområden föreslås.

⁶⁶ Ett offentligt samråd kan också omfatta frågor till berörda parter om vilka accessprodukter i grossistledet som de skulle vilja se på något nyskapat statligt finansierat nät till följd av offentliga ingripanden i framtiden, som underlag för utformningen av åtgärden. Detta bör inte hindra dem som ansöker om tillträde från att begära nya former av accessprodukter enligt principen om tillträde på grundval av rimliga krav.

inte inleder urvalsförfarandet eller genomförandet inom ett år måste den genomföra ett nytt offentligt samråd.

5.2.2.4.3 Bästa praxis⁶⁷: bedömning av privata investeringsplaner under det offentliga samrådet

- (84) Det finns en risk för att enbart en "anmälan av intresse" för framtida privata investeringsplaner i målområdet från en aktör i ett offentligt samråd skulle kunna försena utbyggnaden av bredbandsnät, om investeringen inte genomförs senare och om det offentliga ingripandet har avbrutits.
- (85) För att minska risken för att offentliga ingripanden förhindras på grundval av framtida investeringsplaner som inte kommer att förverkligas, får medlemsstaterna besluta att begära att berörda aktörer, inom en tidsram som är lämplig och står i proportion till den begärda informationens nivå⁶⁸, lägger fram bevisning som styrker att deras investeringsplaner är trovärdiga. Detta kan till exempel inkludera en detaljerad utbyggnadsplan med delmål (t.ex. för varje sexmånadersperiod), som visar att investeringen kommer att slutföras inom den relevanta tidshorisonten och kommer att säkerställa liknande resultat som det planerade statligt finansierade nätet.
- (86) För att bedöma trovärdigheten vad gäller den angivna prestandan och täckningen får medlemsstaterna använda samma kriterier som använts för att bedöma de befintliga nätens prestanda, när detta är rimligt och lämpligt, i enlighet med bilaga I.
- (87) Vid bedömningen av de framtida investeringsplanernas trovärdighet får medlemsstaterna beakta följande kriterier:
 - a) Huruvida investeraren har lämnat in en sund affärsplan som beaktar lämpliga kriterier när det gäller t.ex. tidsram, budget, lokalisering av målhus, kvaliteten på de tjänster som ska tillhandahållas, typ av nät och teknik för utbyggnad, användningsgrad.
 - b) Huruvida investeraren har lämnat in en trovärdig projektplan på hög nivå som tar vederbörlig hänsyn till större projektmilstolpar såsom administrativa förfaranden och tillstånd, inklusive ledningsrätter, miljötillstånd, skydds- och säkerhetsbestämmelser (t.ex. för 5G), bygg- och anläggningsarbete, färdigställande av nätet, igångsättande av grossistverksamheten och saluföring av tjänsterna till slutanvändarna.
 - c) Huruvida företagets storlek är lämplig i förhållande till investeringens storlek.
 - d) Investerarnas tidigare resultat i jämförbara projekt.

⁶⁷ Avsnitten "Bästa praxis" ger ytterligare icke-bindande vägledning och exempel på möjliga sätt att genomföra stödåtgärder.

⁶⁸ Medlemsstaterna får av tidsskäl ta med denna begäran direkt i det offentliga samrådet. Alternativt får medlemsstaterna, efter det offentliga samrådet, som en del av sin bedömning av resultaten av det offentliga samrådet, begära ytterligare information från vissa leverantörer som under det offentliga samrådet har lämnat information som kan riskera att utgöra enbart en "intresseanmälan".

- e) Om nödvändigt och lämpligt, geografiska koordinater för de viktigaste delarna av det planerade nätet (basstationer, points of presence osv.).
- (88) Om en medlemsstat anser att de privata investeringsplanerna är trovärdiga får den besluta att uppmana aktörerna att underteckna avtal om åtaganden, inklusive skyldigheter att rapportera om framstegen med sina angivna delmål.
- (89) Det är de berörda parternas ansvar att tillhandahålla meningsfull information som omfattas av relevanta unionsbestämmelser⁶⁹ eller nationella bestämmelser.
- (90) Om relevant information inte tillhandahålls som svar på det offentliga samrådet får medlemsstaten fatta ett beslut på grundval av den information som har gjorts tillgänglig under det offentliga samrådet. Den information som lämnas som svar på det offentliga samrådet måste bedömas av medlemsstaten i enlighet med detta avsnitt och bilaga I. Medlemsstaterna bör meddela resultaten av sin bedömning och skälen till denna till alla berörda parter som lämnat information om sina privata investeringsplaner.
- (91) Medlemsstaten bör samråda med den nationella regleringsmyndigheten om resultaten av det offentliga samrådet, inbegripet om medlemsstatens bedömning av de framtida investeringsplanernas trovärdighet⁷⁰.

5.2.2.4.4 Bästa praxis: Efterhandskontroll av genomförandet av privata investeringsplaner

- (92) Om medlemsstaten anser att de inlämnade privata investeringsplanerna är trovärdiga och att motsvarande område följaktligen har avlägsnats från det offentliga ingripandet, får den besluta att kräva att de operatörer som har lämnat in planerna eller har ingått överenskommelser om åtaganden regelbundet rapporterar om sina angivna delmål för att bygga ut nätet och tillhandahålla tjänsterna inom den angivna tidsramen.
- (93) Om medlemsstaten upptäcker avvikelser från den inlämnade planen som tyder på att projektet inte kommer att förverkligas eller har tillräckliga skäl att betvivla att investeringen kommer att slutföras enligt deklARATIONEN, får medlemsstaten besluta att kräva att berörda parter lämnar ytterligare information som visar investeringens fortsatta trovärdighet.
- (94) Om medlemsstaten hyser betydande tvivel om huruvida investeringen kommer att slutföras på angivet sätt får den när som helst under den relevanta tidshorisonten besluta att inkludera de områden som berörs av investeringen i ett nytt offentligt samråd, i syfte att kontrollera om de kan komma i fråga för ett offentligt ingripande.

5.2.3 Stödåtgärdens lämplighet som politiskt instrument

- (95) Medlemsstaten måste visa att stödet och dess utformning är lämpliga för att avhjälpa det konstaterade marknadsmisslyckandet och uppnå de syften som eftersträvas med stödet. En stödåtgärd kommer inte att anses vara förenlig med den inre marknaden om

⁶⁹ Artikel 29 i direktiv (EU) 2018/1972.

⁷⁰ En liknande mekanism fastställs i artikel 22 i direktiv (EU) 2018/1972.

den inte är lämplig, till exempel om samma resultat kan uppnås genom andra, mindre snedvridande åtgärder.

- (96) För att vara lämpliga måste de statligt finansierade fasta och mobila näten ge betydligt bättre egenskaper jämfört med befintliga nät. Därför bör statligt finansierade fasta och mobila nät kunna säkerställa en väsentlig förändring. En väsentlig förändring kan påvisas om det offentliga ingripandet leder till att i) utbyggnaden av det nya fasta eller mobila nätet utgör en betydande ny investering i bredbandsnät⁷¹ och att ii) det statligt finansierade nätet för in betydande ny kapacitet på marknaden när det gäller tillgång, kapacitet, hastigheter och konkurrens på området för bredbandstjänster. Den väsentliga förändringen ska jämföras med det eller de befintliga nätens prestanda. Trovärdigt planerade nätutbyggnader beaktas inte vid bedömningen av den väsentliga förändringen, om de inte i sig skulle ge liknande prestanda som det planerade statligt finansierade nätet inom den relevanta tidshorisonten.
- (97) Offentliga ingripanden kan, när så är motiverat, omfattas av en skyddsperiod för privata investeringar på i princip upp till sju år⁷².

5.2.3.1 Väsentlig förändring – Fasta accessnät

- (98) För fasta accessnät kan förbättrade egenskaper mätas i form av hastigheter. I sådana fall krävs för en väsentlig förändring en betydande ökning av nedladdnings- och uppladdningshastigheten (se punkt 5.2.3.1.4) jämfört med det befintliga nätet.

5.2.3.1.1 Vita områden

- (99) Om de befintliga näten inte kan leverera ultrasnabb nedladdningshastighet ska det offentliga stödet:
- a) Vid en nedladdningshastighet under 30 Mbit/s minst fördubbla nedladdningshastigheten och nå en nedladdningshastighet på minst 30 Mbit/s.
 - b) Vid en nedladdningshastighet på 30 Mbit/s och högre åtminstone tredubbla nedladdningshastigheten och åtminstone nå en ultrasnabb nedladdningshastighet. Unionens strategiska mål för 2025 är följande: ”Alla europeiska hushåll, oavsett om det rör sig om hushåll på landsbygden eller i

⁷¹ Till exempel när det gäller fasta nät bör marginalinvesteringar som endast avser uppgradering av de aktiva komponenterna i nätet inte anses berättiga till statligt stöd. Även om viss teknik för att förbättra kopparledningsnätet (t.ex. vektorisering) skulle kunna öka kapaciteten i befintliga nät kan det hända att tekniken i fråga inte kräver några betydande investeringar i ett nytt nät och därför inte bör anses berättiga till statligt stöd. När det gäller mobila nät kan investeringar i aktiv utrustning spela en viktig roll för kvaliteten på de tjänster som tillhandahålls. I sådana fall kan offentligt stöd utvidgas till att även omfatta aktiv utrustning, förutsatt att det inte enbart är fråga om successiva uppgraderingar utan om en integrerad del av en betydande uppgradering av nätets kapacitet. Se t.ex. kommissionens beslut (C(2021) 9538) – Spanien SA.57216 Mobile coverage in rural areas in Galicia (ännu ej offentliggjort).

⁷² Relevansen för och längden på en skyddsperiod för privata investeringar skulle bero på de skyddade nätens särdrag, t.ex. underliggande nätteknik, installationsperioder, förekomsten av öronmärkta perioder osv.

städer, kommer att ha tillgång till internet med en hastighet på minst 100 Mbit/s, uppgraderingsbar till gigabithastighet”⁷³.

- (100) I samtliga fall måste det nya nätet tillräckligt öka uppladdningshastigheten⁷⁴ i det befintliga nät som ger den högsta nedladdningshastigheten.
- (101) Såsom förklaras i skäl (96) måste det statligt stödda ingripandet också utgöra en betydande ny infrastrukturinvestering som leder till betydande ny kapacitet på marknaden⁷⁵.

5.2.3.1.2 Grå områden

- (102) Om det redan finns ett ultrasnabbt nät får offentligt stöd till ett mer högpresterande nät endast beviljas om den statligt finansierade investeringen i det nya nätet åtminstone tredubblar nedladdningshastigheten och ökar uppladdningshastigheten i tillräckligt hög grad jämfört med den befintliga infrastrukturen. Såsom anges i det föregående avsnittet måste det statligt stödda ingripandet också utgöra en betydande ny infrastrukturinvestering som medför betydande ny kapacitet på marknaden⁷⁶.

5.2.3.1.3 Svarta områden

- (103) Om det redan finns minst två ultrasnabba nät får offentligt stöd till ett mer högpresterande nät beviljas om det nya nätet, förutom att uppfylla kravet att åtminstone tredubbla nedladdningshastigheten och tillräckligt öka uppladdningshastigheten jämfört med det befintliga nätet, ger en nedladdningshastighet på minst 1 Gbit/s.

5.2.3.1.4 Ökade uppladdningshastigheter

- (104) Allteftersom decenniet fortskrider och mot bakgrund av den förväntade marknadsutvecklingen kan det finnas ett påvisat behov av ökad uppladdningshastighet på upp till 1 Gbit/s. Under sådana omständigheter kan det hända att nät som tillhandahåller nedladdningshastigheter på 1 Gbit/s men inte uppladdningshastigheter på 1 Gbit/s inte i tillräcklig utsträckning tillgodoser slutanvändarnas särskilda behov.
- (105) På grundval av detta kan ett offentligt ingripande för att bygga ut nät som ger en uppladdningshastighet på upp till 1 Gbit/s tillåtas i områden där ett nät med en

⁷³ *Konnektivitet för en konkurrenskraftig digital inre marknad – mot ett europeiskt gigabitsamhälle* (COM(2016) 587 final).

⁷⁴ Bredbandsnät tillhandahåller vanligtvis nedladdningshastigheter som är högre än uppladdningshastigheterna. Typiska uppladdningshastigheter ligger inom intervallet 10–30 % av nedladdningshastigheten. En tillräcklig ökning av uppladdningshastigheten innebär att den resulterande uppladdningshastigheten måste ligga minst inom detta intervall.

⁷⁵ Detta är till exempel fallet när det nya nätet avsevärt utvidgar fibern från nätets kärna ut mot nätets kant, t.ex. i) utbyggnaden av fiber till basstationerna för att stödja utbyggnaden av fasta trådlösa accessnät, ii) utbyggnaden av fiber till lokal spridningspunkt där dessa inte tidigare var anslutna till ett fibernät. iii) ökningen (fördjupningen) av fibern i kabelnät

⁷⁶ Se också fotnot 82.

nedladdningshastighet på 1 Gbit/s redan finns⁷⁷, om medlemsstaten visar att det finns ett konstaterat behov av en ökad uppladdningshastighet på upp till 1 Gbit/s och förutsatt att de villkor som beskrivs i avsnitt 5.2.2.3 är uppfyllda. I detta syfte bör medlemsstaterna tillhandahålla tillförlitliga faktaunderlag från kontrollerbara källor.

- (106) Statligt stöd för utbyggnad av nät som ger ökad uppladdningshastighet måste leda till betydande, hållbara, konkurrensfrämjande och varaktiga tekniska framsteg utan att skapa oproportionerliga hinder för privata investeringar.

5.2.3.2 Väsentlig förändring – Mobila accessnät

- (107) Ett statligt finansierat mobilnät måste säkerställa en ”väsentlig förändring” i fråga om tillgången till mobila tjänster och tjänsternas kapacitet, hastighet och konkurrens vilket kan främja införandet av nya innovativa tjänster⁷⁸.
- (108) Som anges i avsnitt 2.2.2 sker övergången till varje ny mobiltjänstgeneration i allmänhet stegvis. Mellan de två hela på varandra följande generationerna finns det stegvisa hybridsystem som vanligtvis har bättre prestanda än sina föregångare. Exempelvis är 4G LTE:s cellulära kommunikationssystem bättre än 4G i flera avseenden och fristående 5G har bättre prestanda än icke-fristående 5G. På samma sätt har varje ny generation av mobila tjänster skapat ny kapacitet⁷⁹. Alla generationer av mobilkommunikationsteknik möjliggör mobila taltjänster, men endast de nyare generationerna gör det möjligt att tillhandahålla högpresterande mobila datatjänster. Den viktigaste differentierande faktorn för generationerna av mobilkommunikationsteknik är den ökade totala kapaciteten, eftersom de nyare generationerna ger lägre latens och högre överföringskapacitet.
- (109) Eftersom tillhandahållandet av nya funktioner kräver ökad kapacitet kräver den nya generationens teknik nya frekvenser. Eftersom frekvenser är en knapp resurs fördelas sådana frekvenser i unionen på grundval av en auktion eller andra konkurrensutsatta urvalsförfaranden. Om en ny generation av mobil teknik införs till följd av denna process kan det antas att denna teknik kommer att ge betydande ny kapacitet jämfört med befintliga mobilnät. Mobiloperatörerna är endast villiga att ta på sig betydande initialkostnader för att få nya nyttjanderätter till spektrum som stöder en ny generation av mobil teknik om de förväntar sig att denna nya teknik erbjuder överlägsen kapacitet som skulle ge dem avkastning på sådana investeringar över tid. På grundval av detta har kommissionen godtagit att 4G-nätens ytterligare egenskaper under tidigare generationer innebär en väsentlig förändring⁸⁰. På samma sätt har fristående 5G-nät ytterligare funktionsmöjligheter jämfört med tidigare generationer och jämfört med icke-fristående 5G-lösningar, såsom ultralåg latens, hög tillförlitlighet och möjlighet att reservera delar av nätet för en viss användning och garantera en viss kvalitet på

⁷⁷ Oberoende av de påvisade behoven av en ökad uppladdningshastighet är det inte möjligt att ingripa om det finns minst två nät som kan uppgraderas för att ge en uppladdningshastighet på minst 1 Gbit/s.

⁷⁸ Detta kan inbegripa tillhandahållandet av nya tjänster som inte skulle ha varit möjliga utan det offentliga ingripandet, t.ex. uppkopplad och automatiserad rörlighet.

⁷⁹ Se också fotnot 24.

⁸⁰ Se t.ex. kommissionens beslut C (2020) 8939 final av den 16 december 2020, ärende SA.54684 – Tyskland – High-capacity mobile infrastructure roll-out in Brandenburg (EUT C 60, 19.2.2021, s. 2).

tjänsterna. Dessa funktioner kommer att göra det möjligt för fristående 5G-nät att stödja nya tjänster (t.ex. hälsoövervakning och larmtjänster, realtidskontroll av fabriksmaskiner, smarta nät för hantering av förnybar energi, uppkopplad och automatiserad rörlighet, exakt upptäckt av fel och snabba ingripanden), vilket säkerställer en väsentlig förändring jämfört med tidigare generationer och icke-fristående 5G-nät. Nästa generations mobila teknik (t.ex. 6G) förväntas ge ytterligare förbättrad kapacitet i framtiden.

5.2.3.3 Väsentlig förändring – Backhaulnät

- (110) Ett statligt finansierat backhaulnät måste säkerställa en väsentlig förändring när det gäller de tjänster som det kan stödja. En väsentlig förändring kan påvisas om det nya backhaulnätet åtminstone fördubblar nedladdnings- och uppladdningshastigheten för befintliga och planerade backhaulnät.

5.2.3.4 Alternativa politiska instrument

- (111) Statligt stöd är inte det enda politiska instrument som står till medlemsstaternas förfogande för att främja investeringar i utbyggnaden av bredbandiga elektroniska kommunikationsnät. Medlemsstaterna kan använda andra, lämpligare instrument som står till buds, såsom icke-monetära åtgärder på efterfrågesidan, administrativa och regleringsmässiga åtgärder eller marknadsbaserade instrument (se bilaga II). Likaså kan resultaten av de efterhandsutvärderingar som beskrivs i avsnitt 8 beaktas för att bedöma den föreslagna stödåtgärdens lämplighet.

5.2.3.5 Bästa praxis: De nationella regleringsmyndigheternas, de behöriga nationella myndigheternas, de nationella kompetenscentrumens och kontaktpunkternas roll

- (112) De nationella regleringsmyndigheterna spelar en särskilt viktig roll vid utformningen av den lämpligaste statliga stödåtgärden som främjar bredband. De nationella regleringsmyndigheterna har förvärvat teknisk kunskap och expertis tack vare den viktiga roll de tilldelats genom sektorsreglering och är bäst lämpade att stödja offentliga myndigheter när det gäller utformningen av statliga stödåtgärder.
- (113) Medlemsstaterna uppmanas att systematiskt samråda med de nationella regleringsmyndigheterna om utformningen av statliga stödåtgärder, särskilt, men inte begränsat till, fastställande av målområden (kartläggning och offentligt samråd), bedömning av väsentlig förändring, accessprodukter i grossistledet, villkor och prissättning, konfliktlösningsmekanismer samt i händelse av tvister i samband med någon av dessa aspekter. Medlemsstaterna uppmanas att förse de nationella regleringsmyndigheterna med de resurser och befogenheter de behöver för att ge sådant stöd. Medlemsstaterna bör vid behov skapa en lämplig rättslig grund för nationella regleringsmyndigheters åtgärder som rör statligt stöd för bredbandsprojekt⁸¹.

⁸¹ När den nationella regleringsmyndigheten har fått de nödvändiga befogenheterna enligt nationell lagstiftning för att delta i bredbandsprojekt som omfattar statligt stöd bör medlemsstaten till den nationella regleringsmyndigheten skicka en detaljerad beskrivning av stödåtgärder och relevanta aspekter minst två månader före en anmälan om statligt stöd, så att den nationella regleringsmyndigheten ges en rimlig tidsfrist för att avge sitt yttrande.

- (114) I enlighet med bästa praxis får de nationella regleringsmyndigheterna, utan att det påverkar de nationella regleringsmyndigheternas befogenheter enligt regelverket, utfärda riktlinjer för lokala myndigheter om bland annat genomförande av marknadsanalyser och definitioner av accessprodukter i grossistledet och prissättning. Sådana riktlinjer bör ta hänsyn till regelverket och de rekommendationer som kommissionen har utfärdat⁸².
- (115) Utöver de nationella regleringsmyndigheternas medverkan kan medlemsstaterna också samråda med nationella konkurrensmyndigheter, till exempel för att få råd om hur man skapar lika villkor för operatörer och undviker att en oproportionerligt stor andel av de statliga medlen öronmärks för en viss operatör och därigenom stärker en (kanske redan dominerande) marknadsställning⁸³.
- (116) Medlemsstaterna får inrätta nationella kompetenscentrum eller bredbandskompetensorgan som kan hjälpa myndigheterna att utforma lämpliga statliga stödåtgärder och säkerställa konsekvens i tillämpningen av de åtgärder som omfattas av reglerna om statligt stöd som omfattas av dessa riktlinjer⁸⁴.

5.2.4 Stödåtgärdens proportionalitet

- (117) Medlemsstaterna måste visa att stödet står i proportion till det problem som hanteras, och i princip visa att samma beteendeförändring (enligt stimulanseffekten) inte skulle uppnås med mindre stöd och mindre snedvridning. Ett stöd anses vara proportionerligt om stödbeloppet är begränsat till vad som är absolut nödvändigt och de potentiella snedvridningarna av konkurrensen minimeras, i enlighet med avsnitt 5.2.4.1–5.2.4.7.

5.2.4.1 Konkurrensutsatt urvalsförfarande

- (118) En stödåtgärd anses vara proportionerlig om stödbeloppet är begränsat till det minimum som krävs för att den understödda ekonomiska verksamheten ska äga rum.
- (119) Stödet ska tilldelas leverantörer av elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster på grundval av ett öppet, transparent och icke-diskriminerande konkurrensutsatt urvalsförfarande i enlighet med principerna om offentlig upphandling⁸⁵ och med iakttagande av principen om teknikneutralitet enligt

⁸² Detta skulle öka öppenheten, minska den administrativa bördan för de lokala myndigheterna och kunna betyda att de nationella regleringsmyndigheterna inte behöver analysera varje statsstödsärende individuellt.

⁸³ Se t.ex. Avis No A-02 du 17 janvier 2012 relatif à une demande d'avis de la commission de l'économie, du développement durable et de l'aménagement du territoire du Sénat concernant le cadre d'intervention des collectivités territoriales en matière de déploiement des réseaux à très haut débit (den franska konkurrensmyndighetens yttrande om utbyggnad av bredbandsnät med mycket hög hastighet).

⁸⁴ Se t.ex. kommissionens beslut K(2008) 6705 av den 5 november 2008, ärende N 237/08 – Tyskland – Broadband support in Niedersachsen (C 18, 24.1.2009, s. 1), kommissionens beslut C(2012) 8223 final av den 20 november 2012, ärende SA.33671 (2012/N) – Förenade kungariket – National Broadband scheme for the UK – Broadband Delivery UK (EUT C 16, 19.1.2013, s. 2) och kommissionens beslut C (2016) 3208 final av den 26 maj 2016, ärende SA 40720 (2016/N) – Förenade kungariket – Broadband Delivery UK (EUT C 323, 2.9.2016, s. 2).

⁸⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (EUT L 94, 28.3.2014, s. 65) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner (EUT L 94 28.3.2014, s. 1).

vad som anges i avsnitt 5.2.4.2, utan att det påverkar tillämpningen av de tillämpliga reglerna för offentlig upphandling.

- (120) Stödet anses vara proportionerligt och begränsat till det minsta nödvändiga beloppet om det beviljas genom ett konkurrensutsatt urvalsförfarande som lockar ett tillräckligt antal deltagare. Om antalet deltagare inte är tillräckligt ska medlemsstaten ge en oberoende revisor i uppdrag att bedöma det anbud (inklusive kostnadsberäkningar) som lämnats in av den vinnande anbudsgivaren.
- (121) Olika förfaranden kan vara lämpliga beroende på omständigheterna. För projekt med hög teknisk komplexitet, eller där det annars är lämpligt, får medlemsstaterna välja att inleda ett förfarande för konkurrenspräglad dialog med potentiella anbudsgivare i syfte att säkerställa den lämpligaste utformningen av projektet.
- (122) Medlemsstaten ska säkerställa att den ekonomiskt mest fördelaktiga lösningen väljs. För detta ändamål ska medlemsstaten fastställa objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kvalitativa tilldelningskriterier och i förväg ange den relativa viktningen av varje kriterium. Kvalitativa tilldelningskriterier måste vägas mot det begärda stödbeloppet. Vid liknande, om inte identiska, kvalitetsvillkor ska den anbudsgivare som begär det lägsta stödbeloppet beviljas stödet.
- (123) Kvalitativa tilldelningskriterier kan bland annat omfatta nätets prestanda (inbegripet dess säkerhet), geografisk täckning, den tekniska metodens framtidssäkra egenskaper, den föreslagna lösningens inverkan på konkurrensen (inklusive villkor och prissättning för tillträde i grossistledet)⁸⁶ och den totala ägandekostnaden⁸⁷.
- (124) Medlemsstaterna uppmanas också att överväga kriterier som rör nätets klimat- och miljöprestanda. Sådana kriterier kan till exempel omfatta nätets klimat- och miljöpåverkan⁸⁸ eller åtgärdens överensstämmelse med nationella och europeiska klimat- och miljöbestämmelser. Medlemsstaterna får också ålägga den valda anbudsgivaren att genomföra begränsande åtgärder om nätet kan påverka miljön negativt.
- (125) Om stödet utan ett konkurrensutsatt urvalsförfarande beviljas en offentlig myndighet för att direkt bygga ut och förvalta ett bredbandsnät i grossistledet⁸⁹, eller genom en

⁸⁶ Exempelvis nättopologier som möjliggör ett faktiskt och fullständigt tillträde till accessnätet bör få extrapoäng.

⁸⁷ Den totala ägandekostnaden beaktas exempelvis av företag när de överväger att investera i kapitalprojekt. Den totala ägandekostnaden omfattar såväl startinvesteringen som alla direkta och indirekta kostnader på lång sikt. Även om nyinvesteringen lätt kan rapporteras försöker företagen oftast analysera alla potentiella indirekta kostnader som kan ha en betydande inverkan på deras investeringsbeslut.

⁸⁸ T.ex. av investeringens energiförbrukning eller livscykel, med beaktande av kriterierna för betydande skador (DNSH, Do No Significant Harm), som infördes genom Europaparlamentets och rådets taxonomiförordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar.

⁸⁹ Stödmottagaren kan tillåtas att tillhandahålla slutkundstjänster som ”sista utvägen-detaljhandlare” om en konsument inte kan få en slutkundstjänst på marknaden. Se kommissionens beslut C(2019) 8069 final av den 15 november 2019, ärende SA.54472 – Irland – National Broadband Plan (EUT C 7, 10.1.2016, s. 1).

intern enhet (direktinvesteringsmodell), ska medlemsstaten på motsvarande sätt motivera sitt val av nät och tekniska lösningar⁹⁰.

- (126) Alla koncessioner eller andra uppdrag från en sådan offentlig myndighet eller en sådan intern enhet till en tredje part att utforma, bygga eller driva nätet måste tilldelas genom ett öppet, transparent och icke-diskriminerande konkurrensutsatt urvalsförfarande, i enlighet med principerna för offentlig upphandling och med iakttagande av principen om teknikneutralitet, utan att det påverkar tillämpliga regler för offentlig upphandling, baserat på det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

5.2.4.2 Teknikneutralitet

- (127) Principen om teknikneutralitet kräver att offentliga ingripanden inte får gynna eller utesluta någon särskild teknik, vare sig vid urvalet av stödmottagare eller vid tillhandahållandet av tillträde i grossistledet. Eftersom det finns olika tekniska lösningar bör anbudet inte gynna eller utesluta någon särskild teknik- eller nätplattform. Anbudsgivarna ska ges möjlighet att föreslå att de begärda tjänsterna tillhandahålls med användning av eller genom en kombination av den eller de tekniker de anser vara lämpligast. Detta påverkar inte medlemsstaternas möjlighet att på förhand fastställa önskad prestanda, inbegripet nätens energieffektivitet, och att bevilja prioritetspoäng till den lämpligaste tekniska lösningen eller mixen av tekniska lösningar på grundval av objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier, i enlighet med avsnitt 5.2.4.1. Ett statligt finansierat elektroniskt kommunikationsnät måste möjliggöra tillträde på rättvisa och icke-diskriminerande villkor för alla som ansöker om tillträde, oavsett vilken teknik som används.

5.2.4.3 Användning av befintlig infrastruktur

- (128) Möjligheten att återanvända befintlig infrastruktur är en av de viktigaste faktorerna för att minska den totala kostnaden för utbyggnad av ett nytt bredbandsnät och begränsa dess negativa inverkan på miljön⁹¹.
- (129) Medlemsstaterna ska inrätta en nationell databas om tillgången till befintlig infrastruktur som kan återanvändas för bredbandsutbyggnad, inbegripet kommersiella infrastruktur tillgångar och sådana som ägs av offentliga organ.
- (130) Medlemsstaterna ska i de dokument som ingår i det konkurrensutsatta urvalsförfarandet inkludera all information om tillgänglig befintlig infrastruktur som identifierats på grundval av den nationella databasen, kompletterad eller uppdaterad på grundval av kartläggningen och det offentliga samrådet.

⁹⁰ Se kommissionens beslut C(2018) 6613 final av den 12 oktober 2018, ärende SA.49614 (2018/N) – Litauen – Development of Next Generation Access Infrastructure – RAIN 3 (EUT C 424, 23.11.2018, s. 8), kommissionens beslut C(2016) 3931 final av den 30 juni 2016, ärende SA.41647 – Italien – Strategia Banda Ultralarga (EUT C 258, 15.7.2016, s. 4), kommissionens beslut C(2019) 6098 final av den 20 augusti 2019, ärende SA.52224 – Österrike – Broadband project in Carinthia (EUT C 381, 8.11.2019, s. 7).

⁹¹ Exempel på åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av nät och deras inverkan på miljön finns i direktivet om minskade kostnader för bredband (Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU av den 15 maj 2014 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation, EUT L 155, 23.5.2014, s. 1).

- (131) Medlemsstaterna bör uppmuntra operatörer som deltar i ett konkurrensutsatt urvalsförfarande (anbudsgivare) att utnyttja all tillgänglig befintlig infrastruktur för att undvika onödigt dubbelarbete och slöseri med resurser och minska den offentliga finansieringen. Detta kan bland annat omfatta följande: användning av operatörens egen infrastruktur, användning av andra operatörers infrastruktur (inklusive reglerade produkter⁹²), användning av annan befintlig infrastruktur för allmännyttiga tjänster (t.ex. vatten- och avloppsledningar och relevant elinfrastruktur), återanvändning av radiomaster, offentlig infrastruktur m.m.
- (132) Varje operatör som äger eller kontrollerar infrastruktur (oavsett om den faktiskt används) i målområdet och som önskar delta i anbudsförfarandet ska
- a) informera den stödbeviljande myndigheten och den nationella regleringsmyndigheten om denna infrastruktur under kartläggningen och det offentliga samrådet,
 - b) åta sig att göra infrastrukturen tillgänglig för andra operatörer i sina anbud, och
 - c) lämna lämplig information om användningen av den infrastrukturen (inklusive villkor och prissättning).
- (133) Den information som anges i skäl (132)c) måste tillhandahållas i tillräckligt god tid för att den ska kunna beaktas på ett effektivt sätt i andra aktörers anbud och för att eventuella förtydliganden eller uppgifter som saknas ska kunna lämnas. Under alla omständigheter ska informationen lämnas minst två månader före sista dagen för inlämnande av anbud i det konkurrensutsatta urvalsförfarandet.
- (134) Medlemsstaterna får samråda med den nationella regleringsmyndigheten om lämpligheten hos de villkor och den prissättning som operatörerna föreslår för användningen av den befintliga infrastrukturen, för att kontrollera att villkoren inte är alltför oöverkomliga eller riskerar att hindra användningen av den infrastrukturen.

5.2.4.4 Tillträde i grossistledet

- (135) Tredje parter faktiska tillträde i grossistledet till statligt finansierade nät är en oundgänglig del av alla statliga stödåtgärder. Särskilt gäller att tillträde i grossistledet gör det möjligt för tredjepartsoperatörer att konkurrera med den valda anbudsgivaren, och således öka urvalet och konkurrensen i de områden som berörs av åtgärden samtidigt som man undviker att det bildas regionala tjänstemonopol. Genom att möjliggöra konkurrens inom målområdet säkerställer det också utvecklingen av marknaden på detta område på längre sikt. Detta villkor är inte beroende av någon föregående marknadsanalys i den mening som avses i kapitel III i direktiv (EU) 2018/1972. Den typ av skyldigheter rörande tillträde i grossistledet som åläggs ett statligt finansierat nät bör anpassas till de skyldigheter avseende tillträde som fastställs inom ramen för

⁹² När tillträde till befintliga nät görs med hjälp av en produkt som är tillgänglig till följd av lagstadgade skyldigheter, ska de begränsningar som användningen av den reglerade tillträdesprodukten medför beaktas vid utvärderingen av förslaget i den konkurrensutsatta urvalsprocessen. Endast anbudsgivare som inte äger eller kontrollerar detta reglerade befintliga nät får använda en reglerad tillträdesprodukt i sitt anbud. Se kommissionens beslut C(2016) 3208 final av den 26 maj 2016, ärende SA 40720 (2016/N) – Förenade kungariket - Broadband Delivery UK (EUT C 323, 2.9.2016, s. 2).

den sektorspecifika regleringen. Stödmottagare bör dock erbjuda ett större utbud av accessprodukter i grossistledet än de som nationella regleringsmyndigheter ålägger de operatörer som har betydande marknadsstyrka, eftersom stödmottagaren använder inte bara sina egna resurser utan också skattebetalarnas pengar för att bygga ut nätet. Sådant tillträde i grossistledet bör beviljas så tidigt som möjligt innan de relevanta tjänsterna börjar tillhandahållas och, om nätoperatören också avser att tillhandahålla slutkundstjänster, minst sex månader före lanseringen av slutkundstjänsterna.

- (136) Det statligt finansierade nätet måste erbjuda effektivt tillträde på rättvisa och icke-diskriminerande villkor för alla operatörer som begär det. Detta kan innebära uppgradering och ökad kapacitet hos befintlig infrastruktur vid behov och utbyggnad av tillräcklig ny infrastruktur (t.ex. ledningar som är tillräckligt stora för att tillgodose ett tillräckligt antal nät, som inte får vara färre än tre, och olika nättopologier)⁹³.

5.2.4.4.1 Accessprodukter i grossistledet

5.2.4.4.1.1 Fasta accessnät som byggs ut i vita och grå områden

- (137) Det statligt finansierade nätet måste säkerställa bitströmsaccess, virtuellt separat tillträde till accessnätet (VULA⁹⁴), tillträde till kopplingsskåp, stolpar/master/torn, ledningar och svartfiber⁹⁵.

5.2.4.4.1.2 Fasta accessnät som byggs ut i svarta områden och som ger ökad uppladdningshastighet

- (138) I svarta ultrasnabba områden och för nät som ger ökad uppladdningshastighet (se avsnitt 5.2.3.1.4) måste det statligt finansierade nätet tillhandahålla effektiv och fullständig fysiskt tillträde utöver vad som planeras för vita och grå områden.

5.2.4.4.1.3 Mobila accessnät

- (139) När det gäller ingripanden till stöd för mobila accessnät måste det statligt finansierade nätet erbjuda⁹⁶ så många accessprodukter i grossistledet som möjligt, bland annat bitströmstillträde, tillträde till stolpar/master/torn och, när de blir tillgängliga, de accessprodukter som behövs för att utnyttja de mest avancerade egenskaperna⁹⁷ hos

⁹³ Beroende på vilken typ av ingripande det rör sig om kan detta omfatta följande: tillräckligt stora ledningar, tillräckligt många svartfibrer, typ och uppgradering av stolpar/master/torn, typ och storlek på kopplingsskåp för att möjliggöra effektiv åtskillnad osv. Se kommissionens beslut C (2016) 3208 final av den 26 maj 2016, ärende SA 40720 (2016/N) – Förenade kungariket – Broadband Delivery UK (EUT C 323, 2.9.2016, s. 2) och kommissionens beslut C (2019) 8069 final av den 15 november 2019, ärende SA.54472 (2019/N) – Irland – National Broadband Plan (EUT C 7, 10.1.2020, s. 1).

⁹⁴ För att vara berättigad till statligt stöd måste alla VULA-produkter ha förhandsgodkänts av den behöriga nationella regleringsmyndigheten.

⁹⁵ Nätoperatörer som tillhandahåller trådlös fast uppkoppling (FWA) ska ge tillträde till sin fysiska infrastruktur. Detta innebär att ge operatörer tillträde till master/torn på ett icke-diskriminerande sätt.

⁹⁶ Inbegripet till personer som ansöker om tillträde till trådlös fast uppkoppling.

⁹⁷ T.ex. roaming, Moran (Multi-Operator-Access- Network), MOCN (Multi-Operator Core Network), skivning av nät.

5G-nät och framtida mobilgenerationsnät⁹⁸. Faktiskt tillträde kan omfatta tillträde till delar av nätet som inte har finansierats av staten men som är nödvändiga för att den som ansöker om tillträde ska kunna tillhandahålla sina tjänster⁹⁹.

5.2.4.4.1.4 Backhaulnät

- (140) För ingripanden i backhaulnät måste det statligt finansierade nätet säkerställa bitströmsaccess och tillträde till stolpar/master/torn, ledningar och svartfiber.
- (141) Det statligt finansierade nätet måste erbjuda effektivt tillträde på rättvisa och icke-diskriminerande villkor för alla operatörer som begär det. I enlighet med skäl (136) kan detta innebära att det byggs upp tillräckligt med ny infrastruktur (t.ex. ledningar som är tillräckligt stora för att tillräcklig mängd svartfiber ska kunna tas i bruk för att tillgodose de förutsebara behoven för alla operatörer på marknaden).

5.2.4.4.2 Villkor för tillträde i grossistledet

- (142) Effektivt tillträde i grossistledet måste beviljas för minst tio år för alla aktiva produkter utom VULA.
- (143) Tillträde baserat på VULA måste beviljas för en period som motsvarar livslängden hos den passiva infrastruktur som VULA är ett substitut för¹⁰⁰.
- (144) Tillträde till ny passiv infrastruktur (t.ex. ledningar, stolpar, skåp, svartfiber osv.) måste beviljas för det berörda nätelementets livslängd¹⁰¹. Om statligt stöd beviljas för ny passiv infrastruktur måste den passiva infrastrukturen vara tillräckligt stor för att täcka minst tre nät och olika nättopologier¹⁰². Detta påverkar inte eventuella liknande föreskrivna skyldigheter som den nationella regleringsmyndigheten kan införa på den berörda specifika marknaden för att främja effektiv konkurrens eller åtgärder som antagits under samma period eller efter det att tioårsperioden har löpt ut.
- (145) Medlemsstaterna måste samråda med de nationella regleringsmyndigheterna om accessprodukter, villkor och prissättning i grossistledet, och de nationella

⁹⁸ När medlemsstaterna beviljar stödet ska de säkerställa att master och torn har en tillräcklig dimension för att säkerställa att sådant tillträde kan beviljas.

⁹⁹ Faktiskt tillträde innebär att den som söker tillträde kan överföra signaler från masten/tornet till det backhaulnät till vilket mast/tornet är anslutet.

¹⁰⁰ Eftersom VULA betraktas som ett substitut för fysiskt tillträde till ny passiv infrastruktur gäller samma regler för ny passiv infrastruktur.

¹⁰¹ Se kommissionens beslut C(2019) 8069 final av den 15 november 2019, ärende SA.54472 – Irland – National Broadband Plan (EUT C 7, 10.1.2016, s. 1). Om stödmottagaren beslutar att uppgradera eller ersätta den passiva infrastrukturen innan den understödda infrastrukturens livslängd löper ut, måste stödmottagaren fortsätta att ge tillträde till den nya infrastrukturen under hela den ursprungliga infrastrukturens livstid.

¹⁰² När det till exempel byggs nya ledningar bör de omfatta minst tre oberoende kablar som var och en kan hysa minst flera operatörer. Om befintlig infrastruktur har kapacitetsbegränsningar och inte kan ge tillträde till minst tre oberoende kablar baserat på principen ”först till kvarn”, måste operatören av det offentligt finansierade nätet göra minst 50 % av den befintliga kapaciteten tillgänglig för operatörer som ansöker om tillträde.

regleringsmyndigheterna uppmanas att ge vägledning i enlighet med vad som anges i avsnitt 5.2.3.5.

- (146) Samma tillträdesvillkor ska gälla hela det statligt finansierade nätet, även de delar av nätet där befintlig infrastruktur har använts¹⁰³. Skyldigheterna till öppet tillträde ska genomdrivas oberoende av eventuella ändringar som gäller ägandet, ledningen eller driften av det statligt finansierade nätet.
- (147) Med egna medel får stödmottagaren eller tillträdessökande som ansluter sig till det statligt finansierade nätet utvidga nätet till angränsande områden. Angränsande områden ska förstås som områden utanför målområdet. Operatörer som ansöker om tillträde får genomföra sådana utvidgningar på grundval av villkoren för tillträde i grossistledet. Om de inte har en koppling till stödmottagaren omfattas deras privata utvidgningar inte av några begränsningar.
- (148) När medlemsstaten genomför ett offentligt samråd där det frågas om befintliga eller planerade nät i målområdet (se avsnitt 5.2.2.3) ska medlemsstaten ange att privata utvidgningar är tillåtna i ett senare skede, om inte berörda parter i ett angränsande område motsätter sig sådana utvidgningar under det offentliga samrådsförfarandet.
- (149) Om berörda parter i kartläggningen och det offentliga samrådet visar att den planerade utbyggnaden kommer in i ett angränsande område som redan betjänas av minst två oberoende nät som ger en hastighet som är jämförbar med hastigheten i det statligt finansierade nätet eller att det finns minst ett jämförbart nät i det angränsande området som tagits i drift mindre än fem år före det statligt finansierade nätet, får en privat utvidgning till ett sådant angränsande område genomföras tidigast två år efter det att det statligt finansierade nätet tagits i drift¹⁰⁴.
- (150) Som ett undantag från avsnitt 5.2.4.4.1 får medlemsstaterna under vissa omständigheter begränsa tillhandahållandet av vissa accessprodukter som på ett oproportionerligt sätt skulle öka investeringskostnaderna utan att ge betydande fördelar i form av ökad konkurrens till fall med rimlig efterfrågan från en tillträdessökande. Ett sådant undantag är möjligt på följande villkor:
- a) Det berörda området är ett område med låg befolkningstäthet, där det finns begränsade bredbandstjänster eller där stödmottagarna är små lokala företag¹⁰⁵.
 - b) Tillträdet kan inte begränsas på grundval av en rimlig efterfrågan i tätbefolkade områden där infrastrukturkonkurrens kan förväntas växa fram. I sådana områden bör det statligt finansierade nätet erbjuda alla typer av nätaccessprodukter.

¹⁰³ Exempelvis får tillträde i grossistledet för tredje parter inte enbart begränsas till tillhandahållandet av bredbandstjänster i slutkundsledet.

¹⁰⁴ Dessa regler gäller också för anslutningar till statligt finansierade backhaulnät eller när det gäller statligt finansierade mobilnät som senare används för trådlös fast uppkoppling till områden som redan omfattas av fasta nät.

¹⁰⁵ Se t.ex. kommissionens beslut C(2011) 7285 final av den 19 oktober 2011, ärende N 330/2010 – Frankrike – Programme national ”Très Haut Débit” – Volet B (EUT C 364, 14.12.2011, s. 2) och kommissionens beslut C (2012) 8223 final av den 20 november 2012, ärende SA.33671 (2012/N) – Förenade kungariket – National Broadband scheme for the UK – Broadband Delivery UK (EUT C 16, 19.1.2013, s. 2).

- c) Medlemsstaterna måste påvisa den oproportionerliga kostnadsökningen för varje berörd accessprodukt med detaljerade och objektiva kostnadsberäkningar.
- d) Begäran anses rimlig om i) den som ansöker om tillträde lägger fram en sammanhängande affärsplan som motiverar utvecklingen av produkten inom det statligt finansierade nätet och ii) ingen jämförbar accessprodukt redan erbjuds inom samma geografiska område av en annan operatör till priser som motsvarar dem som tillämpas i mer tätbefolkade områden¹⁰⁶.
- e) Om en begäran om tillträde uppfyller kraven i punkterna (150)a)–(150)d) ska stödmottagaren stå för merkostnaderna för att ge sådant tillträde¹⁰⁷.

5.2.4.4.3 Priser för tillträde i grossistledet

- (151) När medlemsstaterna fastställer priserna för accessprodukter i grossistledet måste de säkerställa att priset för tillträde i grossistledet för varje accessprodukt baseras på ett av följande riktmärken och prissättningsprinciper:
- a) De genomsnittliga offentliggjorda grossistpriser som råder i andra jämförbara, mer konkurrensutsatta områden i medlemsstaten eller unionen, eller
 - b) i avsaknad av sådana offentliggjorda priser, de reglerade priser som redan fastställts eller godkänts av den nationella regleringsmyndigheten för de berörda marknaderna och tjänsterna, eller
 - c) i avsaknad av sådana offentliggjorda eller reglerade priser, kostnadsorientering eller den metod som föreskrivs i enlighet med det sektorsspecifika regelverket.
- (152) Utan att det påverkar den nationella regleringsmyndighetens befogenheter enligt regelverket bör den nationella regleringsmyndigheten rådfrågas om accessprodukter i grossistledet, om villkoren för tillträde i grossistledet samt om priser och relaterade tvister i enlighet med avsnitt 5.2.3.5.
- (153) Medlemsstaterna ska ange accessprodukter i grossistledet, villkor och priser i anbudshandlingarna och offentliggöra denna information på en övergripande webbplats för statligt stöd på nationell eller regional nivå. Allmänheten bör ha rätt att få tillgång till webbplatsen utan begränsningar, inklusive förhandsregistrering av användare.

¹⁰⁶ Kommissionen kan eventuellt godkänna andra villkor inom ramen för proportionalitetsanalysen med hänsyn tagen till de särskilda omständigheterna i fallet och den samlade avvägningen. Se t.ex. kommissionens beslut C(2011) 7285 final av den 19 oktober 2011, ärende N 330/2010 – Frankrike – Programme national "Très Haut Débit" – Volet B (EUT C 364, 14.12.2011, s. 2) och kommissionens beslut C (2012) 8223 final av den 20 november 2012, ärende SA.33671 (2012/N) – Förenade kungariket – National Broadband scheme for the UK – Broadband Delivery UK (EUT C 16, 19.1.2013, s. 2). Om villkoren är uppfyllda bör tillträde beviljas inom en period som är bruklig för den berörda marknaden. I händelse av en konflikt bör den stödbeviljande myndigheten be den nationella regleringsmyndigheten eller något annat behörigt nationellt organ om råd.

¹⁰⁷ Inget ytterligare stöd får beviljas för att täcka sådana tillträdeskostnader.

5.2.4.5 Återkrav

- (154) Stödbeloppet för åtgärder till stöd för utbyggnaden av fasta och mobila nät fastställs ofta på förhand för att täcka det förväntade finansieringsunderskottet under projektets löptid.
- (155) Eftersom framtida kostnads- och intäktsutveckling i allmänhet omgärdas av en viss osäkerhet bör medlemsstaterna i detta fall noga övervaka genomförandet av bredbandsprojektet under projektets hela löptid och planera en återkravsmekanism som gör det möjligt att korrekt beakta information som stödmottagaren inte beaktade i den ursprungliga affärsplanen när ansökan om statligt stöd lämnades in. Faktorer som kan påverka projektets lönsamhet och som kan vara svåra eller till och med omöjliga att fastställa på förhand med tillräcklig exakthet är till exempel följande: i) de faktiska installationskostnaderna för nätet, ii) de faktiska intäkterna från de centrala tjänsterna, iii) det faktiska utnyttjandet, iv) de faktiska intäkterna från tjänster som inte ingår i kärnverksamheten¹⁰⁸.
- (156) Medlemsstaterna måste införa en återkravsmekanism under åtminstone projektets löptid om stödbeloppet för projektet överstiger fem miljoner euro, och måste fastställa sina regler på ett transparent och tydligt sätt på förhand (inbegripet i dokumentationen för det konkurrensutsatta urvalsförfarandet).
- (157) En återkravsmekanism är inte nödvändig om projektet genomförs med hjälp av modellen med direkta investeringar (se bilaga III), där ett offentligt ägt nät enbart avsett för grossistledet byggs och drivs av den offentliga myndigheten med det enda syftet att ge alla operatörer rättvist och icke-diskriminerande tillträde¹⁰⁹.
- (158) Eftersom olika faktorer kan ha en positiv eller negativ inverkan på stödmottagarens affärsplan bör återkravsmekanismen utformas på ett sätt som tar hänsyn till och balanserar två mål: i) den bör göra det möjligt för medlemsstaten att återfå belopp som överstiger en rimlig vinst¹¹⁰, och ii) den bör inte äventyra incitamenten för operatörer att delta i ett anbudsförfarande¹¹¹ och sträva efter kostnadseffektivitet

¹⁰⁸ En återkravsmekanism kan till exempel hjälpa till att återvinna vinster som är högre än vad som rimligen kan förväntas, t.ex. på grund av i) mer utbredd användning av bredbandsprodukter än väntat, vilket leder till ytterligare vinster och ett mindre investeringsunderskott, och ii) högre intäkter än väntat från andra produkter än bredbandsprodukter, vilket leder till ytterligare vinster och ett mindre investeringsunderskott (t.ex. intäkter från nya accessprodukter i grossistledet). Se kommissionens beslut C(2016) 3208 final av den 26 maj 2016, ärende SA 40720 (2016/N) – Förenade kungariket - Broadband Delivery UK (EUT C 323, 2.9.2016, s. 2).

¹⁰⁹ En återkravsmekanism kan också vara lämplig i vissa modeller för offentligt ägande, där en återkravsmekanism kan baseras på en efterhandsjämförelse av nettonuvärdet av stödmottagarens faktiska avkastning från projekträkenskaperna vid kontraktets slut och stödmottagarens prognostiserade avkastning från den projektmodell som ingår i kontraktet. Se t.ex. kommissionens beslut C(2016) 3208 final av den 26 maj 2016, ärende SA 40720 (2016/N) – Förenade kungariket - Broadband Delivery UK (EUT C 323, 2.9.2016, s. 2).

¹¹⁰ Med rimlig vinst avses den kapitalavkastning som ett typiskt företag skulle kräva, med hänsyn tagen till den risknivå som är specifik för bredbandssektorn och den typ av tjänster som tillhandahålls. Den avkastningsnivå som krävs bestäms vanligtvis av den vägda genomsnittliga kapitalkostnaden.

¹¹¹ Deltagandet i anbudsförfarandet beror på förväntade vinster och förluster. Förluster kan uppstå till exempel om operatören har varit alltför optimistisk i fråga om förväntade framtida intäkter från tillhandahållandet av

(effektivitetsvinster) när nätet byggs ut. För att uppnå en lämplig balans mellan de två målen bör medlemsstaterna införa incitamentskriterier kopplade till produktivitetsvinster¹¹².

- (159) Stimulansbeloppet ska fastställas till högst 30 % av den rimliga vinsten. Medlemsstaterna bör inte återkräva någon extra vinst under detta tröskelvärde (dvs. den rimliga vinst som höjs med incitamentsbeloppet¹¹³). Eventuell vinst som överstiger tröskelvärdet på 30 % ska delas mellan stödmottagaren och medlemsstaten, på grundval av den stödnivå som blir resultatet av det konkurrensutsatta urvalsförfarandet¹¹⁴.
- (160) Återkravsmekanismer måste också ta hänsyn till vinster från andra transaktioner som rör det statligt finansierade nätet. Om exempelvis ett företag bildas specifikt för att bygga upp och/eller driva det statligt finansierade nätet, ska medlemsstaten, om en befintlig aktieägare i detta företag säljer hela eller delar av sina aktier i företaget inom sju år från det att nätet färdigställts eller inom tio år från det att anbudet tilldelats, återkräva alla belopp med vilka försäljningsintäkterna överstiger det pris till vilket den nuvarande aktieägaren skulle uppnå en rimlig vinst¹¹⁵.
- (161) I samtliga fall ska återkrävda belopp återbetalas till medlemsstaten. Medlemsstaterna kan besluta att återinvestera återkrävda belopp i utbyggnaden av nätet på samma villkor som i den ursprungliga statliga stödåtgärden (t.ex. för att finansiera nya projekt inom ramen för en godkänd statlig stödordning).

5.2.4.6 Särredovisning

- (162) För att säkerställa att stödet förblir proportionellt och inte leder till överkompensation eller korssubventionering av verksamhet som inte får stöd, måste stödmottagaren se till att de medel som används för att bygga och driva nätet hålls åtskilda från andra medel som står till stödmottagarens förfogande.

5.2.4.7 Stödets överblickbarhet

- (163) Medlemsstaterna ska uppfylla kraven i avsnitt 7.

bredbandstjänster eller om oväntade kostnader uppstår. Eftersom den stödbeviljande myndigheten inte ersätter några oväntade förluster kan en strikt återkravsmekanism för framtida vinster öka den totala risken för investeraren och avskräcka från deltagande i anbudsförfarandet.

¹¹² Effektivitetsvinster får inte försämra kvaliteten på den tjänst som tillhandahålls.

¹¹³ Om den rimliga vinsten är 10 % är stimulansbeloppet 3 %. Medlemsstaterna får inte återkräva någon vinst som understiger 13 %.

¹¹⁴ Om den faktiska vinsten till exempel är 20 % och den rimliga vinsten är 10 %, är incitamentsbeloppet 3 %. Stödnivån är 70 %: medlemsstaterna får inte återkräva någon vinst som understiger 13 %. Från 13 % till 20 % kommer vinsten att delas med 70 % till medlemsstaten och 30 % till bredbandsinvesteraren.

¹¹⁵ Under antagande av att en aktieägare äger 20 % av det subventionerade företagets andelar, vars beräknade skäliga vinst (på grundval av fotnot 114) är 10 %. Nettonuvärdet för det företag som använder 10 % som diskonteringsränta är X. Om aktieägaren säljer sina andelar i Y ska medlemsstaten återkräva $Y - 20 \% \times X$ från aktieägaren.

5.2.5 *Negativa effekter på konkurrens och handel*

- (164) Stöd till utbyggnad av fasta och mobila nät kan ha negativa effekter när det gäller snedvridning av marknaden och påverkan på handeln mellan medlemsstaterna.
- (165) Kommissionen bedömer betydelsen av snedvridningen av konkurrensen och påverkan på handeln när det gäller effekterna på konkurrenterna. Om konkurrenterna ser att lönsamheten för deras tidigare investering minskar på grund av stödet kan de besluta att minska sina egna framtida investeringar, helt dra sig tillbaka från marknaden eller besluta att inte gå in på en ny marknad eller ett geografiskt område¹¹⁶. Det offentliga stödet kan också uppmuntra lokala tjänsteleverantörer att använda sig av de tjänster som erbjuds av det statligt finansierade nätet snarare än andra marknadslösningar. Dessutom gäller att om stödmottagaren sannolikt är ett företag som redan har en dominerande ställning på en marknad eller som kan bli dominerande på grund av den offentliga investeringen, kan stödåtgärden försvaga det konkurrenstryck som konkurrenterna kan utöva. Även om snedvridningar kan anses vara begränsade på individuell nivå och på kumulativ basis, kan stödordningar fortfarande leda till höga nivåer av snedvridning

5.2.6 *Avvägning mellan stödets positiva effekter och de negativa effekterna på konkurrens och handel*

- (166) Kommissionen kommer att väga de positiva effekterna av den planerade stödåtgärden på den ekonomiska verksamhet som får stöd mot de identifierade negativa effekterna på konkurrens och handelsvillkor. För att stödet ska vara förenligt med den inre marknaden måste de positiva effekterna av stödåtgärden uppväga dess negativa effekter.
- (167) För det första bedömer kommissionen stödåtgärdens positiva effekter på den ekonomiska verksamhet som får stöd, inbegripet dess bidrag till målen för den digitala politiken. Medlemsstaten måste på grundval av en kontrafaktisk analys visa att åtgärden har positiva effekter jämfört med vad som skulle ha hänt utan stödet. Som anges i avsnitt 5.2.1 kan positiva effekter omfatta uppnående av de önskade målen, såsom utbyggnaden av ett nytt nät som ger ytterligare kapacitet och hastighet på marknaden samt lägre priser och bättre valmöjligheter för konsumenterna, högre kvalitet och innovation. Detta skulle också leda till att slutanvändarna får utökad tillgång till resurser på nätet vilket, i kombination med ett ökat konsumentskydd på området, kan stimulera en ökad efterfrågan. Detta kommer att bidra till att fullborda den digitala inre marknaden och vara till gagn för unionens ekonomi som helhet.
- (168) Dessutom kan kommissionen i förekommande fall även ta hänsyn till om stödet ger andra positiva effekter, till exempel förbättringar av nätverksamhetens energieffektivitet. Om sådana andra positiva effekter återspeglar dem som ingår i unionens politik, t.ex. den europeiska gröna given, kan stöd som är anpassat till sådan unionspolitik också anses ha sådana mer övergripande positiva effekter.
- (169) För det andra bedömer kommissionen huruvida eventuella negativa effekter är begränsade till vad som är absolut nödvändigt. Medlemsstaterna måste visa att de

¹¹⁶ Denna typ av effekt kan kallas ”utträngning”.

negativa effekterna är begränsade till vad som är absolut nödvändigt. De bör ta hänsyn till stödåtgärdens nödvändighet, lämplighet och proportionalitet (avsnitten 5.2.2–5.2.4) och till exempel projektens storlek, de individuella och kumulativa stödbeloppen, de förväntade stödmottagarna (t.ex. huruvida stödmottagaren har betydande marknadsstyrka) samt de berörda områdenas särdrag (t.ex. antalet högpresterande nät som finns eller om det finns trovärdiga planer på att bygga ut i ett visst område). Medlemsstaterna uppmanas att lämna in eventuella konsekvensbedömningar och efterhandsutvärderingar som gjorts för liknande tidigare stödordningar för att göra det möjligt för kommissionen att bedöma de sannolika negativa effekterna.

- (170) Kommissionen kommer att anse en stödåtgärd förenlig med den inre marknaden endast om de positiva effekterna uppväger de negativa effekterna på konkurrens och handel. I fall där den föreslagna stödåtgärden inte åtgärdar ett väl identifierat marknadsmisslyckande på ett lämpligt och proportionerligt sätt, tenderar de negativa snedvridande effekterna på konkurrensen att vara större än de positiva effekterna av åtgärden. Kommissionen kommer därför sannolikt att dra slutsatsen att den föreslagna stödåtgärden är oförenlig med den inre marknaden.

6 FÖRENLIGHETSBEDÖMNING AV ÅTGÄRDER FÖR ATT ÖKA ANVÄNDNINGEN

- (171) Även om tillgången till ett elektroniskt kommunikationsnät är en förutsättning för möjligheten att abonnera på internetanslutningstjänster, kan detta i vissa fall inte vara tillräckligt för att säkerställa att slutanvändarnas behov som avses särskilt i punkterna (52) och (63) kommer att tillgodoses och att fördelarna för samhället som helhet kommer att förverkligas.
- (172) Detta kan bero på slutanvändarnas relativt låga benägenhet att abonnera på internetanslutningstjänster. En sådan låg benägenhet kan ha olika orsaker, bland annat de ekonomiska konsekvenserna av kostnaden för abonnemang på elektroniska kommunikationstjänster för slutanvändare i allmänhet eller för vissa kategorier av slutanvändare i utsatta situationer i synnerhet, och en felaktig uppfattning om de fördelar som abonnemanget på bredbandstjänster kommer att medföra.
- (173) Åtgärder för ökad användning, t.ex. vouchrar, kan vara användbara för att avhjälpa ett specifikt marknadsmisslyckande när det gäller användningen av tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Vittomfattande tillgång till konnektivitet till ett överkomligt pris genererar positiva externa effekter eftersom den kan påskynda tillväxt och innovation inom alla sektorer av ekonomin. Om tillgång till lämpliga elektroniska kommunikationstjänster till ett överkomligt pris inte kan garanteras t.ex. på grund av höga slutkundspriser, kan statligt stöd bidra till att avhjälpa ett sådant marknadsmisslyckande. I sådana fall kan beviljandet av statligt stöd ge positiva effekter, och marknadens effektivitet kan förbättras generellt.
- (174) Vouchersystem syftar till att öka användningen (via abonnemang) eller under vissa omständigheter till att uppmuntra slutanvändare att behålla sitt abonnemang på fasta eller mobila tjänster.
- (175) De är utformade för att minska kostnaderna för slutanvändare (t.ex. installationskostnader och abonnemangsavgifter för en viss period). De kan användas för att prenumerera på nya fasta eller mobila tjänster eller för att uppgradera de nuvarande abonnemangen.

- (176) Voucherar utgör inte stöd med avseende på slutanvändare, inklusive enskilda konsumenter, om dessa inte bedriver ekonomisk verksamhet som omfattas av artikel 107.1 i fördraget. Voucherar kan utgöra stöd med avseende på slutanvändare om dessa bedriver ekonomisk verksamhet som omfattas av artikel 107.1 i fördraget. I de flesta fall kan dock stödet vara av mindre betydelse, med tanke på det begränsade värdet på voucherar.
- (177) Domstolens befintliga rättspraxis bekräftar att om en fördel beviljas slutanvändare, t.ex. enskilda konsumenter som inte bedriver någon ekonomisk verksamhet, kan den också utgöra en fördel som beviljas vissa andra företag och kan utgöra statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget¹¹⁷. Sådana andra företag kan vara operatörer inom elektronisk kommunikation eller andra företag som tar emot voucherarna.
- (178) Voucherar kan medföra en fördel för operatörer inom elektronisk kommunikation som tillhandahåller tjänster till slutanvändare (och kan i vissa fall ge nätoperatörer en fördel) vilka kommer att kunna tillhandahålla tjänster via befintliga elektroniska kommunikationsnät till ett större antal slutanvändare, vilket stärker deras marknadsposition¹¹⁸. Leverantörer och operatörer av elektroniska kommunikationstjänster är företag och är föremål för kontroll av statligt stöd, om den fördel de får överstiger miniminivåerna.

6.1 Sociala voucherar

- (179) Sociala voucherar syftar till att hjälpa vissa enskilda konsumenter att köpa eller behålla fasta eller mobila tjänster. De kan anses vara förenliga med den inre marknaden på grundval av artikel 107.2 a i fördraget som ”stöd av social karaktär som ges till enskilda konsumenter, under förutsättning att stödet ges utan diskriminering med avseende på varornas ursprung”¹¹⁹.
- (180) För att voucherar ska vara förenliga med artikel 107.2 a i fördraget måste de vara av social karaktär och reserveras för särskilda kategorier av enskilda konsumenter (företag är inte stödberättigade), vars ekonomiska situation motiverar utbetalning av stöd av sociala skäl (t.ex. familjer med lägre inkomster, studenter, elever osv.), till exempel för att göra det möjligt för dem att förvärva eller behålla ett fast eller rörligt abonnemang för att kunna dra nytta av distansundervisning, distansarbete osv.

¹¹⁷ Förstainstansrättens dom av den 4 mars 2009, Italien/kommissionen, T-424/05, ECLI:EU:T:2007:367, punkt 108, domstolens dom av den 28 juli 2011, Mediaset/kommissionen, C-403/10 P, ECLI:EU:C:2011:533, punkt 81.

¹¹⁸ Utan att det påverkar bedömningen enligt reglerna om statligt stöd av åtgärder som vidtagits på nationell nivå för att genomföra de skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som ingår i unionens regelverk för elektronisk kommunikation (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (omarbetning), EUT L 321, 17.12.2018, s. 36).

¹¹⁹ Se kommissionens beslut C(2020) 8441 final av den 4 december 2020, ärende SA.57357 (2020/N) – Grekland – Broadband voucher scheme for students (EUT C 41, 5.2.2021, s. 4).

- (181) Olika genomförandemetoder kan föreskrivas i nationella bestämmelser. Vouchersystemet kan t.ex. omfatta betalningar direkt till slutanvändarna eller direkt till den tjänsteleverantör som slutanvändarna har valt.
- (182) Stödberättigande kostnader kan vara månadsavgiften, standardinstallationskostnaderna¹²⁰ och slutanvändarens nödvändiga terminalutrustning (modem/router) för anslutning till internet.
- (183) Vouchrarna får endast användas för att prenumerera på nya fasta eller mobila tjänster eller för att upprätthålla befintliga tjänster. Vouchrar får inte tilldelas för byte mellan leverantörer som tillhandahåller samma tjänstekvalitet, detta för att begränsa riskerna för opportunistiskt beteende som inte är i linje med det sociala syftet med sådana vouchrar. Vouchrar får inte användas för att uppgradera befintliga fasta eller mobila abonnemang, såvida det inte tydligt kan visas att de nuvarande abonnenternas prestanda inte kan tillgodose slutanvändarnas rimliga minimibehov.
- (184) Kravet på att undvika all diskriminering i samband med produkternas ursprung uppfylls genom att principen om teknikneutralitet iakttas. Slut användarna måste kunna använda vouchern för att köpa de tillåtna fasta eller mobila tjänsterna från vilken leverantör som helst som kan tillhandahålla dem, oavsett vilken teknik som används för att tillhandahålla tjänsten. Åtgärden ska säkerställa likabehandling av alla tänkbara tjänsteleverantörer och erbjuda slutkonsumenterna största möjliga urval av leverantörer. För detta ändamål ska medlemsstaten upprätta ett onlineregister över alla berättigade tjänsteleverantörer eller tillämpa en likvärdig alternativ metod för att säkerställa att åtgärden är öppen, transparent och icke-diskriminerande. Slut användarna måste ha möjlighet att konsultera onlineregistret för att få information om alla operatörer som kan tillhandahålla de stödberättigande tjänsterna. Alla leverantörer som kan tillhandahålla de stödberättigande fasta eller mobila tjänsterna måste ha möjlighet att tas med i onlineregistret på grundval av objektiva och transparenta kriterier (t.ex. förmåga att uppfylla minimikraven för tillhandahållande av de stödberättigande fasta eller mobila tjänsterna). Onlineregistret får också tillhandahålla ytterligare information för att bistå slutanvändarna, t.ex. den typ av tjänst som tillhandahålls av de olika operatörerna.
- (185) Systemet med sociala vouchrar måste vara tidsbegränsat till en rimlig period på högst tre år.
- (186) Medlemsstaterna får införa ytterligare skyddsåtgärder för att undvika otillbörlig snedvridning av konkurrensen och eventuellt missbruk av vouchrar av slutanvändare eller operatörer inom elektronisk kommunikation. Ytterligare skyddsåtgärder kan behövas för att säkerställa att vouchrar inte används för att upphandla fasta eller mobila internetanslutningstjänster om en annan medlem i samma hushåll redan har abonnemang på en lämplig tjänst.
- (187) Dessutom ska medlemsstaterna uppfylla kraven i avsnitt 7 när det gäller transparens, rapportering och övervakning.

¹²⁰ Standardkostnaderna är de som gäller för alla slutanvändare oavsett deras specifika situation.

6.2 Konnektivitetsvouchrar

- (188) Konnektivitetsvouchrar kan utformas för bredare kategorier av slutanvändare (t.ex. vouchrar för alla medborgare eller vissa företag, såsom små och medelstora företag) för att främja utnyttjandet av fasta eller mobila tjänster som bidrar till utvecklingen av en ekonomisk verksamhet. Sådana åtgärder kan anses vara förenliga med den inre marknaden på grundval av artikel 107.3 c i EUF-fördraget.
- (189) Kommissionen kommer att betrakta sådana åtgärder som förenliga om de bidrar till utvecklingen av en ekonomisk verksamhet (första villkoret) utan att otillbörligt påverka handelsvillkoren i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset (andra villkoret).

6.2.1 Första villkoret

- (190) Kommissionen anser att vouchersystem som på ett effektivt sätt underlättar användningen av fasta eller mobila tjänster kan underlätta utvecklingen av en rad ekonomiska verksamheter genom att öka konnektiviteten och tillgången till internetanslutningstjänster.
- (191) För att vouchern ska ha en stimulanseffekt får den bara täcka upp till 50 % av de stödberättigande kostnaderna. Stödberättigande kostnader kan vara månadsavgiften, standardinstallationskostnaderna och slutanvändarens nödvändiga terminalutrustning (modem/router) för anslutning till internet. Kostnaderna för intern kabeldragning och viss begränsad utbyggnad i slutanvändarens privata bostad eller i en offentlig lokal i närheten av slutanvändarens privata bostad kan också vara stödberättigande i den mån de är nödvändiga och underordnade tillhandahållandet av tjänsten.
- (192) Olika genomförandemetoder kan föreskrivas i nationella bestämmelser. Vouchersystemet kan t.ex. omfatta betalningar direkt till slutanvändarna eller direkt till den tjänsteleverantör som slutanvändarna har valt.
- (193) Om en statlig stödåtgärd, de villkor den är förknippad med (bl.a. finansieringsmetoden om denna utgör en integrerad del av åtgärden) eller den verksamhet den finansierar medför en överträdelse av en bestämmelse eller de allmänna principerna i unionslagstiftningen kan stödet inte förklaras förenligt med den inre marknaden¹²¹.

6.2.2 Andra villkoret

- (194) Statligt stöd bör inriktas på situationer där stöd kan leda till en konkret förbättring som marknaden inte klarar på egen hand, dvs. om det föreligger ett marknadsmisslyckande när det gäller användning. Om statligt stöd för införande av fasta och mobila elektroniska kommunikationstjänster till exempel inte är inriktat på ett marknadsmisslyckande när det gäller utnyttjande (till exempel om vouchrar missbrukas för att stödja utbyggnad i stället för att främja efterfrågan) eller inte respekterar teknikneutraliteten, skulle stöd i form av vouchrar inte vara ett lämpligt politiskt instrument och åtgärden skulle kunna ändra villkoren för investeringar och skapa snedvridningar som skadar de berörda marknadernas funktion. I sådana fall

¹²¹ Domstolens dom av den 22 september 2020, Österrike/kommissionen, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, punkt 44.

skulle stöd i form av vouchrar riskera att otillbörligt påverka handelsvillkoren i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset, och stödåtgärden för konnektivitetsvouchrar kan inte förklaras förenlig med den inre marknaden.

- (195) Vouchrar kan vara nödvändiga för att stödja abonnemang på en ny tjänst eller för att uppgradera den befintliga tjänsten. Vouchrar får användas för att uppgradera det befintliga fasta abonnemanget eller mobilabonnemanget endast i den mån det inte snedvrider konkurrensen i slutkunds- och grossistledet på ett otillbörligt sätt.
- (196) Kommissionen anser att konnektivitetsvouchrar som är teknikneutrala också är proportionerliga eftersom de gör det möjligt för slutanvändare att köpa de tjänster som är ekonomiskt mest fördelaktiga från vilken leverantör som helst som kan tillhandahålla dem, oavsett vilken teknik som används för att tillhandahålla tjänsten. Dessutom kan sådana åtgärder begränsa stödets negativa effekter på konkurrensen om de säkerställer likabehandling av alla tänkbara tjänsteleverantörer och erbjuder slutanvändarna största möjliga urval av leverantörer. För detta ändamål ska medlemsstaten upprätta ett onlineregister över alla berättigade tjänsteleverantörer eller tillämpa en likvärdig alternativ metod för att säkerställa att åtgärden är öppen, transparent och icke-diskriminerande. Slut användarna måste ha möjlighet att konsultera sådan information om alla operatörer som kan tillhandahålla de stödberättigande tjänsterna. Alla leverantörer som kan tillhandahålla de stödberättigande tjänsterna ska ha möjlighet att begära att tas med i onlineregistret eller att få använda en alternativ metod som medlemsstaten har valt och som baserar sig på objektiva kriterier (t.ex. förmåga att uppfylla minimikraven för tillhandahållande av de stödberättigande fasta eller mobila tjänsterna). Onlineregistret (eller den alternativa metod som valts) får också tillhandahålla ytterligare information för att bistå slut användarna, såsom den typ av tjänst som tillhandahålls av de olika operatörerna.
- (197) Konnektivitetsvouchrar ska endast vara tillgängliga för slut användare i områden där det finns minst ett nät¹²² som kan tillhandahålla de stödberättigande tjänsterna, vilket ska kontrolleras genom kartläggning och offentligt samråd. Kartläggningen och det offentliga samrådet ska omfatta giltighetstiden för kupongsystemet och genomföras i enlighet med avsnitt 5.2.2.4.1 respektive 5.2.2.4.2. Det offentliga samrådet ska uppmana berörda parter att lämna synpunkter på åtgärdens huvuddrag och inte bara på nätens tillgänglighet i målområdena.
- (198) Medlemsstaterna måste begränsa riskerna för att vouchersystemen ska kunna snedvrider konkurrensen på ett otillbörligt sätt. För att stödet ska vara förenligt måste medlemsstaterna göra en marknadsbedömning för att identifiera de stödberättigade leverantörer som finns i området och samla in information för att beräkna deras marknadsandel. Marknadsbedömningen måste syfta till att fastställa om vouchersystemet kan ge vissa leverantörer en oproportionerlig fördel till nackdel för andra och eventuellt förstärka en (lokal) marknadsdominans. Marknadsbedömningen ska också syfta till att fastställa det faktiska behovet av att genomföra ett vouchersystem genom att jämföra situationen i insatsområdet/insatsområdena med situationen i andra områden i medlemsstaten eller unionen. Tendenserna när det gäller

¹²² En voucheråtgärd för att öka användningen av det framtida nätet kan ingå i stödåtgärden för nätet.

slutanvändarnas användning kan också bedömas för att slutsatser ska kunna dras om möjligheten att genomföra vouchersystemet.

- (199) För att omfattas av vouchersystemet, om operatören är vertikalt integrerad och har en marknadsandel i slutkundsledet som överstiger 25 %, ska den leverantören, på den motsvarande grossistmarknaden, tillhandahålla alla leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster minst en accessprodukt i grossistledet som kan säkerställa att den som ansöker om tillträde på ett tillförlitligt sätt kan tillhandahålla de stödberättigande tjänsterna på öppna, transparenta och icke-diskriminerande villkor. Tillträdespriset i grossistledet ska fastställas på det sätt som anges i avsnitt 5.2.4.4.3.
- (200) System med konnektivitetsvouchrar kommer att anses ha begränsade negativa effekter på konkurrensen om de är tidsbegränsade till en rimlig period som inte överstiger två år.
- (201) Dessutom ska medlemsstaterna uppfylla kraven i avsnitt 7 när det gäller transparens, rapportering och övervakning.

7 TRANSPARENS, RAPPORTERING OCH ÖVERVAKNING

7.1 Transparens

- (202) Medlemsstaterna ska offentliggöra följande information på kommissionens modul för stödtransparens¹²³ eller på en övergripande webbplats för statligt stöd på nationell eller regional nivå:
 - a) Den fullständiga texten till beslutet om att godkänna stödordningen eller det individuella stödet och dess genomförandebestämmelser, eller en länk till den.
 - b) Information om varje beviljat individuellt stöd som överstiger 100 000 euro, i enlighet med bilaga IV.
- (203) Den information som avses i punkt (202)b) ska offentliggöras inom sex månader från den dag då stödet beviljades, eller, för stöd i form av skatteförmåner, inom ett år från dag då skattedeklarationen ska lämnas in¹²⁴.
- (204) Medlemsstaterna ska organisera sina övergripande webbplatser för statligt stöd i enlighet med punkt (202) på ett sätt som gör att informationen är lättillgänglig. För stöd som är olagligt men som senare konstateras vara förenligt med den inre marknaden ska medlemsstaterna offentliggöra denna information inom sex månader från dagen för kommissionens beslut i vilket stödet förklarats förenligt med den inre marknaden.
- (205) För att göra det möjligt att kontrollera efterlevnaden av reglerna för statligt stöd i fördraget ska denna information finnas tillgänglig i åtminstone tio år från och med den dag då stödet beviljades. Informationen ska offentliggöras på ett icke upphovsrättsligt

¹²³ Sidan för offentlig sökning i modulen för stödtransparens (State Aid Transparency Public Search) finns tillgänglig på följande webbplats: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=en>

¹²⁴ Om det inte finns något formellt krav på en årlig deklaration, ska den 31 december det år då stödet beviljades betraktas som dagen för beviljandet för registreringsändamål.

skyddat kalkylblad, som möjliggör sökning, utdrag och nedladdning av uppgifter och som är lätt att offentliggöra på internet, till exempel i formatet CSV eller XML. Allmänheten måste ha rätt att få tillgång till webbplatsen utan begränsningar, inklusive förhandsregistrering av användare.

- (206) Kommissionen kommer att på sin webbplats offentliggöra länken till den nationella eller regionala webbplats för statligt stöd som avses i punkt (202).

7.2 Rapportering

- (207) Enligt rådets förordning (EU) 2015/1589¹²⁵ och kommissionens förordning (EG) nr 794/2004¹²⁶ ska medlemsstaterna lämna årliga rapporter till kommissionen om varje stödåtgärd som godkänts enligt dessa riktlinjer.
- (208) Utöver de årliga rapporter som avses i punkt (207) ska medlemsstaterna vartannat år lämna in en rapport till kommissionen med nyckelinformation om de stödåtgärder som godkänts enligt dessa riktlinjer, i enlighet med bilaga V. När kommissionen antar ett beslut enligt dessa riktlinjer kan den kräva ytterligare rapportering om stödåtgärden.

7.3 Övervakning

- (209) Medlemsstaterna ska föra detaljerade register över alla stödåtgärder. Dessa register ska innehålla all information som krävs för att fastställa att alla förenlighetsvillkor som anges i dessa riktlinjer är uppfyllda. Medlemsstaterna ska bevara dessa register i tio år från och med den dag då stödet beviljades och lämna dem till kommissionen på begäran.

8 PLAN FÖR EFTERHANDSUTVÄRDERING

- (210) Vidare får kommissionen för att säkerställa att snedvridningarna av konkurrensen begränsas kräva att vissa stödordningar omfattas av en tidsbegränsning (normalt fyra år eller mindre) och av en efterhandsutvärdering i syfte att kontrollera i) om de antaganden och förutsättningar som föranledde beslutet om förenlighet har uppfyllts, ii) om stödåtgärden är effektiv mot bakgrund av de på förhand fastställda målen, iii) hur stödåtgärden inverkar på marknaderna och konkurrensen och att inga otillbörliga snedvridande effekter som strider mot unionens intresse uppstår under stödordningens varaktighet¹²⁷.
- (211) Efterhandsutvärdering kan krävas för stödordningar med stor stödbudget eller med nya egenskaper eller när betydande förändringar vad gäller marknad, teknik eller lagstiftning förutses. Under alla omständigheter kommer en utvärdering att krävas för stödordningar med en budget för statligt stöd eller redovisade utgifter på mer än 150

¹²⁵ Rådets förordning (EU) 2015/1589 av den 13 juli 2015 om genomförandebestämmelser för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT L 248, 24.9.2015, s. 9).

¹²⁶ Kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 av den 21 april 2004 om genomförande av rådets förordning (EG) nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget (EUT L 140, 30.4.2004, s. 1).

¹²⁷ Se t.ex. kommissionens beslut C(2012) 8223 final av den 20 november 2012, ärende SA.33671 (2012/N) – Förenade kungariket – National Broadband scheme for the UK – Broadband Delivery UK (EUT C 16, 19.1.2013, s. 2).

miljoner euro under ett givet år eller 750 miljoner euro under deras totala varaktighet, dvs. den sammanlagda varaktigheten för stödordningen och eventuella tidigare stödordningar som omfattar ett liknande mål och geografiskt område, från och med den 1 januari 2022. Med tanke på utvärderingens syften och för att undvika att lägga en oproportionerligt stor börda på medlemsstaterna krävs efterhandsutvärderingar endast för stödordningar vars sammanlagda varaktighet överstiger tre år från och med den 1 januari 2022.

- (212) Kravet på efterhandsutvärdering kan åsidosättas för stödordningar som är en direkt efterföljare till en stödordning med ett liknande mål och geografiskt område som redan har utvärderats, för vilken en slutlig utvärderingsrapport har lämnats in i enlighet med den utvärderingsplan som kommissionen godkänt, och som inte föranlett några negativa slutsatser. Om den slutliga utvärderingsrapporten för en stödordning inte överensstämmer med den godkända utvärderingsplanen ska den tillfälligt upphävas med omedelbar verkan på begäran av kommissionen.
- (213) Syftet med utvärderingen bör vara att kontrollera om de antaganden och villkor som ligger till grund för stödordningens förenlighet med den inre marknaden har uppnåtts, i synnerhet stödåtgärdens nödvändighet och effektivitet mot bakgrund av dess allmänna och specifika mål. Den bör också omfatta en bedömning av stödordningens inverkan på konkurrens och handel.
- (214) För stödordningar som omfattas av kravet på utvärdering som avses i punkt (211) ska medlemsstaterna anmäla ett utkast till utvärderingsplan, som kommer att utgöra en integrerad del av kommissionens bedömning av stödordningen, enligt följande:
 - a) Tillsammans med stödordningen, om stödordningens budget för statligt stöd överskrider 150 miljoner euro under något av åren, eller 750 miljoner euro under dess totala varaktighet.
 - b) Inom 30 arbetsdagar efter varje betydande ändring som ökar stödordningens budget till mer än 150 miljoner euro under ett visst år, eller 750 miljoner euro under stödordningens totala varaktighet.
 - c) Inom 30 arbetsdagar efter registrering i den officiella bokföringen av utgifter inom ramen för stödordningen som överskrider 150 miljoner euro under ett år.
- (215) Utkastet till utvärderingsplan ska överensstämma med de gemensamma metodologiska principer som kommissionen anger¹²⁸. Medlemsstaterna ska offentliggöra den utvärderingsplan som godkänts av kommissionen.
- (216) Efterhandsutvärderingen ska utföras av en expert som är oberoende i förhållande till den myndighet som beviljar stöd på grundval av en utvärderingsplan. Varje utvärdering ska åtminstone inkludera en interimrapport och en slutlig utvärderingsrapport. Medlemsstaterna ska offentliggöra båda rapporterna.
- (217) Den slutliga utvärderingsrapporten ska lämnas in till kommissionen i god tid för bedömning av en eventuell förlängning av stödordningen och senast nio månader

¹²⁸ Arbetsdokument från kommissionens avdelningar, Gemensam metod för utvärdering av statligt stöd, Bryssel, 28.5.2014, SWD(2014) 179 final, eller en senare version.

innan den löper ut. Denna period kan förkortas för system som utlöser utvärderingskravet under de två sista genomförandeåren. Den exakta omfattningen av och metoden för utvärderingen kommer att anges i beslutet om godkännande av stödåtgärden. Anmälan av en efterföljande stödåtgärd med ett liknande syfte ska innehålla en beskrivning av hur utvärderingsresultaten har beaktats.

9 SLUTBESTÄMMELSER

- (218) Dessa riktlinjer är tillämpliga från och med dagen efter deras offentliggörande i *Europeiska unionens officiella tidning*.
- (219) Från och med att dessa riktlinjer offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning* kommer kommissionen att tillämpa dem på alla anmälda stödåtgärder den har att fatta beslut om, även om projekten anmälts före det datumet.
- (220) I enlighet med kommissionens tillkännagivande om vilka regler som är tillämpliga för att avgöra om ett statligt stöd är olagligt¹²⁹ kommer kommissionen att på olagligt stöd tillämpa de regler som gällde vid den tidpunkt då stödet beviljades. Den kommer således att tillämpa dessa riktlinjer på olagligt stöd som beviljats efter deras offentliggörande.
- (221) Kommissionen föreslår, på grundval av artikel 108.1 i fördraget, att medlemsstaterna vidtar följande lämpliga åtgärder:
- a) Kommissionen föreslår för medlemsstaterna, på grundval av artikel 108.1 i EUF-fördraget, att de vidtar lämpliga åtgärder och vid behov ändrar sina befintliga stödordningar så att de överensstämmer med dessa riktlinjer inom tolv månader efter det att riktlinjerna har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
 - b) Medlemsstaterna uppmanas ge sitt uttryckliga och ovillkorliga samtycke till de lämpliga åtgärder (inklusive ändringar) som föreslås i punkt a inom två månader från offentliggörandet av dessa riktlinjer i *Europeiska unionens officiella tidning*. Om ett svar uteblir kommer kommissionen att anta att medlemsstaten i fråga inte samtycker till de föreslagna åtgärderna.

¹²⁹ EGT C 119, 22.5.2002, s. 22.